

התובעים המייצגים: 1. מיכאל איון וולף ת.ז. 014765911

2. יהודה חיים ת.ז. 50942770

התובעים/הקבוצה: כהגדרתה להלן ובהחלטה המצ"ב **כנספת** לכתב תביעה מתוקן זה.

ע"י ב"כ עו"ד נדב חיים מ.ר. 48886

מרחוב צאלון 36 יבנה

טל: 077-5267300, פקס: 077-5606184

Email: nadav@adv-cpa.com

-נגד-

המשיבות/נתבעות: 1. מבטחים מוסד לביטוח סוציאלי של העובדים בע"מ (בניהול מיוחד)

2. נתיב – קרן הפנסיה של פועלי ועובדי משק ההסתדרות בע"מ

3. קרן ביטוח ופנסיה לפועלים חקלאיים ובלתי מקצועיים בישראל

א.ש. בע"מ (בניהול מיוחד)

4. קרן הביטוח והפנסיה של פועלי הבניין ועבודות ציבוריות

א.ש. בע"מ (בניהול מיוחד)

5. ק.ג.א – קרן הגמלאות של חברי אגד בע"מ (בניהול מיוחד)

6. קופת הפנסיה לעובדי הדסה בע"מ (בניהול מיוחד)

כולן אצל עמיתים - קרנות הפנסיה הוותיקות

ע"י ב"כ עוה"ד אלישע שור, סזי כהן פבון, צחי לב ואח'

משד' רוטשילד 45, תל אביב 65784 (בית ציון)

טל': 03-7137000; פקס': 03-7137001

מדינת ישראל – רשות שוק ההון, ביטוח וחיסכון

ובעניין:

באמצעות עוה"ד תמר שריאל מפרקליטות מחוז ת"א (אזרחי)

מדרך מנחם בגין 154 (בית קרדן), תל אביב ת"ד 33051

טל: 073-3924888 פקס: 02-6468005

הודעה על הגשת כתב תביעה מתוקן ונוסח מודעה

בהתאם להחלטת בית הדין הנכבד מיום 26.6.22, מוגש בזאת נוסח מודעה לפרסום (בעברית), וכן כתב תביעה מתוקן. יוער, כי הח"מ נתן הסכמתו לארכה בת ימים ספורים להגשת בקשת רשות ערעור על ההחלטה, אולם הבהיר כי אין בכך משום הסכמה לעיכוב ביצוע ובקשה שכזו הייתה אמורה להיות מוגשת כבר אם יש מי שסבור שיש בה טעם.

נדב חיים (ר"מ)
מ.ר. 48886

נדב חיים, עו"ד

ב"כ התובעים – הקבוצה

הודעה בדבר אישור תובענה ייצוגית

ת"צ 61063-02-20 וולף ואח' נ' מבטחים מוסד לביטוח ואח'

מובא בזאת לידיעת הציבור, כי בהתאם להחלטת בית הדין האזורי לעבודה בתל אביב מיום 26.6.2022 אושר ניהול תביעה כתובענה ייצוגיות לפי חוק תובענות ייצוגיות, התשס"ו-2006 נגד קרנות הפנסיה הבאות: מבטחים מוסד לביטוח סוציאלי של העובדים בע"מ, נתיב קרן הפנסיה של פועלי ועובדי משק ההסתדרות בע"מ, קרן ביטוח ופנסיה לפועלים חקלאיים ובלתי מקצועיים בישראל א.ש. בע"מ, קרן הביטוח והפנסיה של פועלי הבניין ועבודות ציבוריות א.ש. בע"מ, ק.ג.א קרן הגמלאות של חברי אגד בע"מ, וקופת הפנסיה לעובדי הדסה בע"מ (להלן, בהתאמה: ההחלטה, החוק, הנתבעות). התביעה הייצוגית מתנהלת בבית הדין האזורי בתל אביב, בפני מותב בראשות כבוד השופט סגן הנשיאה דורי ספיבק.

בהתאם לסעיף 14(א) לחוק, להלן פרטי ההחלטה:

1. הקבוצה שבשמה תנוהל התובענה: אותם אלה מקרב עמיתי המשיבות, שפרשו לגמלאות החל מיום 1.2.12, ושהשכר הקובע שנקבע להם לצורך חישוב גמלתם הושפע מ"תקרת שכר קובע בשיטת שלוש שנים" בסעיף 46 לתקנון האחיד.
 2. התובעים המייצגים: מיכאל איון וולף ויהודה חיים.
 3. בא כוח הקבוצה: עו"ד נדב חיים, טלפון: 077-5267300, דוא"ל: office@adv-cpa.com
 4. עילות התביעה הייצוגית: הפרת חוזה – התקנון האחיד של הנתבעות.
 5. הסעד הנתבע: קבלת הפרשי גמלה.
- בהתאם לסעיף 11(א) לחוק, כל חבר קבוצה רשאי להודיע לבית הדין בתוך 45 ימים מיום פרסום הודעה זו על רצונו שלא להיכלל בתובענה הייצוגית. הנוסח המלא של ההחלטה הוא המחייב, ובכל מקרה של סתירה בין ההחלטה ובין האמור במודעה זו, יגבר נוסח ההחלטה. נוסח מלא של ההחלטה הועבר למנהל בתי המשפט, לצורך פרסום בפנקס התובענות הייצוגיות המפורסם באתר האינטרנט של בתי המשפט בכתובת www.court.gov.il וכן עומד לעיון חברי הקבוצה במזכירות בית הדין ברח' הרב יצחק ניסנבויס 7, בת ים. נוסח הודעה זו אושר על ידי בית הדין הנכבד והיא מתפרסמת על פי החלטתו.

בבית הדין האזורי לעבודה תל אביב**ת"צ 61063-02-20**

התובעים המייצגים : 1. מיכאל איון וולף ת.ז. 014765911
 2. יהודה חיים ת.ז. 50942770
התובעים/הקבוצה : כהגדרתה להלן ובהחלטה המצ"ב **כנספת** לכתב תביעה מתוקן זה.
 ע"י ב"כ עו"ד נדב חיים מ.ר. 48886
 מרחוב צאלון 36 יבנה
 טל : 077-5267300, פקס : 077-5606184
 Email: nadav@adv-cpa.com

-נגד-

המשיבות/נתבעות : 1. מבטחים מוסד לביטוח סוציאלי של העובדים בע"מ (בניהול מיוחד)
 2. נתיב – קרן הפנסיה של פועלי ועובדי משק ההסתדרות בע"מ
 3. קרן ביטוח ופנסיה לפועלים חקלאיים ובלתי מקצועיים בישראל
 א.ש. בע"מ (בניהול מיוחד)
 4. קרן הביטוח והפנסיה של פועלי הבניין ועבודות ציבוריות
 א.ש. בע"מ (בניהול מיוחד)
 5. ק.ג.א – קרן הגמלאות של חברי אגד בע"מ (בניהול מיוחד)
 6. קופת הפנסיה לעובדי הדסה בע"מ (בניהול מיוחד)
 כולן אצל עמיתים - קרנות הפנסיה הוותיקות
 ע"י ב"כ עוה"ד אלישע שור, סזי כהן פבון, צחי לב ואחי
 ממשד עורכי דין ש.הורוביץ ושות'
 משד' רוטשילד 45, תל אביב 65784 (בית ציון)
 טל': 03-7137000; פקס': 03-7137001

ובענין : **מדינת ישראל – רשות שוק ההון, ביטוח וחיסכון**
 באמצעות עוה"ד תמר שריאל מפרקליטות מחוז ת"א (אזרחי)
 מדרך מנחם בגין 154 (בית קרדן), תל אביב ת"ד 33051
 טל : 073-3924888 פקס : 02-6468005

מהות הסעד : הפרשי גמלה - על פי האמור בהחלטה בבקשת האשור מיום 26.6.22, המצ"ב **כנספת** לכתב תביעה זה, כחלק בלתי נפרד ממנו (להלן : "ההחלטה").

סכום החבות לתובעים המייצגים : 785 ש"ח לתובע 1 ו- 3,093 ש"ח לתובע 2 (קרן בלבד).

סכום התביעה הייצוגית : מוערך ב 75,000,000 ש"ח (קרן בלבד - מתחלק בין הנתבעות).

כתב תביעה מתוקן

1. מוגשת בזאת תובענה ייצוגית, בשם הקבוצה שהגדרתה "אותם אלה מקרב עמיתי המשיבות, שפרשו לגמלאות החל מיום 1.2.12, ושהשכר הקובע שנקבע להם לצורך חישוב גמלתם הושפע מ"תקרת שכר קובע בשיטת שלוש שנים" בסעיף 46 לתקנון האחיד" - כאמור בהחלטה המצ"ב כנספת לתביעה זו (להלן: "הקבוצה").
2. כל סכומי החבות בכתב תביעה זה בצירוף ריבית והצמדה ממועד החבות ועד ליום התשלום בפועל.
3. כל הטענות, המועלות בכתב תביעה זה, נטענות במצטבר, אלא אם כן נכלל בהן סיוג מפורש או הבחנה בין טענות, או שהקשר הדברים והגיונם מחייב טענות חילופיות זו לזו.
4. כל ההדגשות בכתב תביעה זה אינן במקור אלא אם צוין אחרת.
5. כל הנספחים לכתב התביעה המקורי שהוגש ו/או אשר מצויים בתיק והתובעים מפנים אליהם מהווים חלק בלתי נפרד מתביעה זו.
6. התובעים אינם מקבלים על עצמם את נטל ההוכחה ו/או נטל הראיה מקום שאלה אינם מוטלים עליהם מכוח החוק והדין ואין בטענות המועלות בכתב תביעה זה כדי לפגוע בכך.

חלק א - הצדדים ומסגרת נורמטיבית כללית

7. התובעים
 - 7.1 התובעים המייצגים הינם אזרחי ישראל, גמלאי התעשייה האווירית לישראל והינם עמיתי הנתבעת 1.
 - 7.2 התובע 1 הצטרף כעמית הנתבעת 1 ביום 1.11.1982 וזכאי לקצבת זקנה מיום 1.12.2018.
 - 7.3 התובע 2 הצטרף כעמית הנתבעת 1 ביום 1.1.1977 וזכאי לקצבת זקנה מיום 1.12.2018 וכן לקצבת שארים מיום 1.1.2010.
 - 7.4 כאמור, תביעה זו מוגשת כייצוגית בשם הקבוצה.
8. הנתבעות
 - 8.1 הנתבעות הינן קרנות פנסיה אשר שלמו ומשלמות קצבאות לרבבות רבות של גמלאים אשר הצטרפו אליהן עד סגירתן למצטרפים חדשים בשנת 1995.¹
 - 8.2 כל אחת מהנתבעות הינה "קרן ותיקה בהסדר", כהגדרת מונח זה בחוק הפיקוח על שירותים פיננסיים (ביטוח), תשמ"א-1981 (להלן: "חוק הפיקוח על הביטוח"), ועל פי סעיף 78 לחוק זה הן מתנהלות (מאז שנת 2003) בהתאם לתקנון אחיד (להלן: "התקנון"), שהתקין הממונה על שוק ההון ביטוח וחסכון, ואשר עקרונותיו, בכל הנוגע לחישוב קצבה לעמיתיהן², נקבעו בסעיף 78ט(ב)(ב) לחוק הנ"ל.
 - העתק התקנון ("תקנון אחיד לקרנות בשיטת שלוש השנים האחרונות" מהדורה 12 – ספטמבר 17) צורף כנספת א' לתביעה המקורית ולתצהירי המבקשים בבקשת האשור.

¹ להרחבה וסקירה היסטורית רלוונטית ר' פסק הדין בבג"ץ 3514/07 מבטחים מוסד לביטוח סוציאלי של העובדים בע"מ נ' פירסט בע"מ (13.5.2012). להלן: "בג"ץ פירסט".

² למי שהחל לקבל קצבה לאחר יום 1.10.2003.

8.3 ציון, כי, מכוח חוק הפיקוח על הביטוח, הנתבעות מנוהלות על ידי מנהל מיוחד ומצויות ב"איחוד תפעולי" (באמצעות "עמיתים קרנות הפנסיה הוותיקות" (להלן: "עמיתים") יחד עם שתי קרנות ותיקות נוספות שבהסדר ("מקפת" ו-"קג"מ"). הנתבעות גם נתמכות ב-"כרית בטחון כללית" מהמדינה, באופן שנשמר יחס זהה בין הגירעון להתחייבויות הפנסיוניות בכל אחת מהקרנות שבהסדר.

• **העתקי עמודים רלוונטיים מהדו"ח הכספי של המנהל המיוחד (לשנת 2018) ובו בין היתר תיאור צורת ההתאגדות של כל אחת מהנתבעות צורפו כנספח ב' לתביעה ולתצהירי המבקשים בבקשת האשור.**

9. אופן חישוב הקצבאות לעמיתים בשמונת הקרנות הוותיקות שבהסדר

9.1 כאמור, סעיף 78ט לחוק הפיקוח על הביטוח קובע גם את עיקרון חישוב הקצבאות לעמיתי הקרנות שבהסדר, וזו לשונו:

"78ט..."

(ב) התקנון האחיד יוכן על פי עקרונות והוראות אלה:

- (1) לא תהיה הפליה בין עמיתים בקרן;
- (2) כללי חישוב זכויות העמיתים יהיו אחידים לכל הקרנות הוותיקות שבהסדר, וייקבעו באופן ברור ובלתי תלוי בהפעלת שיקול דעת של הקרן או של כל גורם אחר;
- (3) חישוב הקצבה למי שיתחיל לקבל קצבה ביום ה' בתשרי התשס"ד (1 באוקטובר 2003) (בפסקה זו – המועד הקובע) או אחריו, ייעשה כמפורט להלן, ובלבד שתקרת העליה הריאלית בשכר הקובע לקצבה החל בחודש אוקטובר 2003 לפי כל שיטת חישוב, תהיה 2 אחוזים בשנה:
 - (א) לענין עמיתים בקרן ותיקה שפסקת משנה (ב) אינה חלה עליה – בהתבסס על שיטת ממוצע היחסים של השכר הנהוגה בקרן הגמלאות המרכזית של עובדי ההסתדרות בע"מ, בשינויים שיקבע הממונה בתקנון האחיד;
 - (ב) לענין עמיתים בקרן ותיקה שהממונה קבע כי ערב המועד הקובע התבסס תקנונה על שיטת שלוש השנים האחרונות, תחושב הקצבה כסכומם של שני אלה:
 - (1) בעד התקופה שעד המועד הקובע – בהתבסס על שיטת ממוצע שלוש השנים האחרונות, כפי שיקבע הממונה;
 - (2) בעד התקופה שמן המועד הקובע ואילך – בהתבסס על שיטת ממוצע היחסים של השכר, כאמור בפסקת משנה (א);

9.2 היינו, בכל הנוגע לקצבאות המשולמות למי שהחל לקבל קצבה לאחר יום 1.10.2003 – הוא "המועד הקובע" – קיימות שתי שיטות: שיטת החישוב הראשונה רלוונטית לקרנות שעד המועד הקובע תקנון התבסס על שיטת ממוצע היחסים (להלן: "שיטת ממוצע היחסים"), ואילו שיטת החישוב השנייה רלוונטית לגבי קרנות שעד המועד הקובע תקנון התבסס על שיטת שלוש השנים (להלן: "שיטת שלוש השנים").

נקבע בחוק הפיקוח על הביטוח, כי הקרנות מהסוג הראשון תמשכנה לחשב לפי שיטת ממוצע היחסים (בשינויים שיקבע הממונה) ואילו הקרנות מהסוג השני תבצענה חישוב "ליניארי-היברידי" באופן בו לגבי תקופת צבירת הזכויות של העמית שעד למועד הקובע הן תחשבנה לפי שיטת שלוש השנים (בשינויים שיקבע הממונה) ואילו לגבי תקופת צבירת הזכויות שמהמועד הקובע הן תחשבנה לפי שיטת ממוצע היחסים.

בשתי השיטות נקבעה תקרת עליית שכר ריאלית של 2% לשנה החל מהמועד הקובע.

10. אופן חישוב הקצבאות לעמיתי הנתבעות

10.1 כל הנתבעות (6 מתוך 8 הקרנות הוותיקות שבהסדר) משתייכות לקבוצה השנייה, שתקנוןן עד למועד הקובע היה לפי שיטת שלוש השנים, ולכן מבצעות עבור עמיתיהן מקבלי הפנסיה חישוב ליניארי (לפי יחס התקופות).

כאמור, החישוב על פי שיטה זו (שיטת שלוש השנים) הינו למעשה היברידי כך שלגבי תקופת צבירת הזכויות שעד המועד הקובע ניתן משקל לשיטת שלוש השנים ולגבי התקופה שמהמועד הקובע ועד לפרישה ניתן משקל לשיטת הממוצעים.

10.2 האמור בא לידי ביטוי בתקנון שהותקן לנתבעות ("תקנון אחיד לקרנות בשיטת שלוש השנים האחרונות") ובהגדרות "שכר קובע לחישוב קצבה למבוטח" המפורטות בו. הגדרות אלה קובעות למעשה את חישוב השכר הקובע לחישוב קצבה בממוצע יחסי בין שכר קובע המחושב לפי שיטת שלוש השנים (שמסקלו היחסי בהתאם למספר חודשי הצבירה של המבוטח עד למועד הקובע מתוך כלל חודשי הצבירה. להלן: "השכר הקובע בשיטת שלוש שנים") ובין שכר קובע המחושב לפי שיטת ממוצע היחסים (שמסקלו בהתאם ליחס חודשי הצבירה שמהמועד הקובע מכלל חודשי הצבירה. להלן: "השכר הקובע בשיטת ממוצע יחסים"). השכר הממוצע הינו השכר הקובע לחישוב קצבה ועל פי שכר זה נקבעות זכויות המבוטח בהתאם לשיעור הזכאות שלו לגמלה (2% מהשכר הקובע לחישוב קצבה למבוטח בגין כל שנת ביטוח, ולכל היותר 70% מהשכר הקובע לחישוב קצבה).

10.3 יצוין שוב, הן השכר הקובע לפי שיטת ממוצע היחסים והן השכר הקובע בשיטת שלוש השנים הוגבלו בחוק בתקרת גידול ריאלי של 2% לשנה. היינו, קיימת מגבלה לגבי שני המרכיבים בחישוב של "השכר הקובע לחישוב קצבה" של כל עמית של הנתבעות דנו, אשר צבר זכויות לפני המועד הקובע והחל לקבל קצבה לאחריו.

10.4 תובענה זו עניינה באופן חישוב התקרה לרכיב אחד בלבד מהשניים – רכיב השכר הקובע בשיטת שלוש שנים.

11. שכר קובע בשיטת שלוש שנים ותקרת שכר קובע בשיטת שלוש השנים

11.1 "שכר קובע בשיטת שלוש השנים האחרונות" מוגדר בתקנון, כך:

"ממוצע חודשי של משכורות מבוטחות בחודש ביטוח ב-36 חודשי הביטוח האחרונים של המבוטח בקרן..."

ואילו המונח "שכר קובע בשיטת שלוש שנים אחרונות בחודש הבסיס" מוגדר, כך:

"ממוצע חודשי של משכורות מבוטחות בקרן ב-36 חודשי הביטוח האחרונים של המבוטח לפני חודש הבסיס..."

"חודש הבסיס" מוגדר, כך:

"חודש אוקטובר 2003. על אף האמור לעיל, לעניין הגדרות "שכר קובע בשיטת שלוש שנים אחרונות בחודש הבסיס" ו"תקרת שכר קובע בשיטת שלוש שנים אחרונות" בסעיף 46 לתקנון יהיה חודש הבסיס החודש המאוחר מבין שני אלה:

(1) חודש אוקטובר 2003;

(2) החודש המוקדם מבין כל החודשים שהמבוטח צבר לפניו 36 חודשי ביטוח בקרן."

"תקרת שכר קובע בשיטת שלוש שנים האחרונות" מוגדרת, בסעיף 46, כך:

"שכר קובע בשיטת שלוש שנים אחרונות בחודש הבסיס בתוספת ריבית בשיעור של 0.165%, בשיטת ריבית דריבית, בגין התקופה שבין חודש הבסיס לבין חודש הביטוח האחרון של המבוטח בקרן וכשהוא מעודכן לפי שיעור שינוי מדד החודש שקדם לחודש הזכאות הראשון לקצבה לעומת מדד החודש שקדם לחודש הבסיס. האמור לעיל לענין תוספת ריבית, לא יחול לגבי מבוטח שחודש הביטוח האחרון שלו בקרן קדם לחודש הבסיס."

סעיף 47 לתקנון מחיל את התקרה הרלוונטית לגבי חישוב השכר הקובע לקצבה, וקובע כך :

“...עלה שכר קובע בשיטת שלוש שנים אחרונות על תקרת שכר קובע בשיטת שלוש שנים אחרונות – בכל הוראות תקנון זה במקום שכר קובע בשיטת שלוש שנים אחרונות, יבוא תקרת שכר קובע בשיטת שלוש שנים אחרונות.”

11.2 ומכל המקובץ לעיל עולה (באופן כללי), כך :

11.2.1 רכיב ה"שכר הקובע בשיטת שלוש שנים" (הרלוונטי כאחד משני רכיבים קובעים, למי שהחל לצבור זכויות לפני המועד הקובע) מחושב לפי ממוצע שכר בשלוש שנות הביטוח האחרונות (לפני הפרישה).

11.2.2 עם זאת, בהתאם לחוק הפיקוח על הביטוח, נקבעה תקרה לרכיב הנ"ל - השכר האמור שהיה מחושב כאילו המבוטח פרש לפני יום 1 באוקטובר 2003 או במועד בו השלים לראשונה 3 שנות ביטוח, לפי המאוחר, והכול בתוספת ריבית ריאלית של 2% לשנה (לעניין זה יצוין, כי ריבית חודשית (ריבית דריבית) של 0.165% הינה ריבית שנתית של $2\% (1.00165^{12}=1.02)$).

חלק ב – ההפרה והעילות

12. חישוב תקרת השכר הקובע בשיטת שלוש שנים על ידי הנתבעות

12.1 הנתבעות, באמצעות עמיתים, מוסרות לעמיתיהן, על פי בקשה, תחשיבים מפורטים של חישוב השכר הקובע והזכויות הנלוות, זאת (כמעט) כפי שהן מחויבות לעשות.

12.2 עם זאת, התובענה דן לא הייתה באה לעולם לולא עמית אחד דקדקן שהחליט לחשב את המספרים עצמם (מול המדדים הרלוונטיים). אותו עמית גילה, כי עמיתים מחשבת בחסר את "תוספת הריבית" לעניין תקרת השכר הקובע בשיטת שלוש השנים ולמעשה מקטינה את התקרה וכפועל יוצא את השכר הקובע והקצבה המגיעה לו ולעמיתים נוספים רבים. המדובר בכמה עשרות שקלים אולם על פני חודשים ושנים מדובר בסכום שאינו זניח כלל.

12.3 אותו עמית – חבר של התובעים המייצגים - פנה לעמיתים ואף הובהר, באופן רשמי ובכתב על ידי אחראי פניות הציבור בעמיתים, כי לא מדובר בטעות חישוב אלא כי מדובר, כביכול, בעמדה פרשנית לגבי התקנון. עמיתים סוברת, כביכול, כי מאחר שסעיף 46 לתקנון קובע כי "תוספת הריבית" לעניין חישוב תקרת השכר הקובע בשיטת שלוש שנים תחושב בגין התקופה "שבין חודש הבסיס לבין חודש הביטוח האחרון", אזי יש להשמיט חודש אחד לעניין חישוב הריבית.

12.4 כך, למשל, אם אדם פרש שנתיים לאחר המועד הקובע, קרי ביום 30.9.2005, והיה זכאי לקצבה מחודש 10.2005 הוא איננו זכאי לתוספת גידול ריאלית של 2% לשנה בחישוב התקרה האמורה אלא יש לבצע את החישוב על פי 23 חודשי ריבית בלבד.

13. הטענה – "פרשנות" מופרכת

13.1 התובעים יטענו כי אין לעמיתים כל סמכות לפגוע בקצבאותיהם ובקצבאות רבבות נוספות של עמיתים באמצעות "פרשנות" מעושה ונעדרת כל בסיס זו (לשוני או תכליתי).

13.2 עד כמה "פרשנות" זו מופרכת מיסודה ניתן להסיק למשל מהגדרת "ממוצע השכר הממוצע לפי שיטת ממוצע היחסים" (אשר כאמור אף היא הוגבלה בתקרה של 2% לשנה). הגדרה זו הקבועה בתקנון הינה :

"ממוצע השכר הממוצע בתקופה שבין חודש אוקטובר 2002 לבין חודש ספטמבר 2003 - ממוצע חודשי של השכר הממוצע במשק בתקופה שתחילתה בחודש אוקטובר 2002 וסיומה בחודש ספטמבר 2003"

היינו, 12 חודשים תמימים נמצאים בתקופה שבין חודש אוקטובר 2002 לבין חודש ספטמבר 2003, כך גם מחשבת בפועל עמיתים את ממוצע השכר הממוצע בשיטה השנייה, ובדיוק כך יש לחשב 24 חודשים תמימים של גידול ריבית בדוגמה שהובאה.

13.3 במידה והיה קיים ספק הרי שניתן היה ללמוד כך גם מהסיפא להגדרת "תקרת שכר קובע בשיטת שלוש שנים אחרונות" עצמה, הקובעת כי "תוספת הריבית" לא תחול לגבי מבוטח "שחודש הביטוח האחרון שלו בקרן קדם לחודש הבסיס".

היינו, כי חודש הבסיס נכלל (על דרך שלילה) וחודש הביטוח האחרון נכלל (על דרך שלילה) ושניהם רלוונטיים לחישוב.

13.4 לא זו אף זו, שעמיתים גם יודעת לציין נכון את מספר חודשי הביטוח בתקופה שמהמועד הקובע עד למועד הביטוח האחרון בחישובים שמוסרת לעמיתי הנתבעות (למשל בדוגמה של התובע 1 – 182 חודשים), ואף מציינת נכון באתר האינטרנט שלה כי תקרת שכר קובע בשיטת שלוש שנים מחושבת לפי גידול ריאלי של 2% לשנה, כפי שקובע החוק, ובוודאי שאין כל מקום לעמדה "פרשנית" נסתרת שניתן לגלותה רק באמצעות חישוב מדוקדק הכולל נתונים אקסוגניים (כגון מדדי הלמ"ס).

- הסבר על אופן החישוב שמפרסמת עמיתים באתר האינטרנט שלה צורף כנספח ג' לתביעה המקורית ולתצהירי המבקשים בבקשת האשור.

- תחשיבי "תקרת שכר קובע בשיטת שלוש שנים" שנמסרו לתובעים המייצגים וכן לוח מדדים (שלא נמסר), צורפו כנספח ד' לתביעה המקורית ולתצהירי המבקשים בבקשת האשור.

13.5 כפי שיפורט לעיל, משמעות הגישה ה-"פרשנית" הנסתרת בה נקטה עמיתים הינה קיצוץ אלפי ש"ח מכספי כל עמית והעשרת קופת הנתבעות בסכומי עתק. לקיצוץ רוחבי נסתר זה אין כל בסיס חוקי או חוזי ובפרט לאור ההוראה המפורשת בסעיף 78ט(ב)(3) שבחוק הפיקוח על הביטוח, אשר נועדה להגן על זכויות מבוטחים שהצטרפו למשיבות לפני המועד הקובע.

14. העילות

14.1 העילות הינן הפרת הוראות התקנון, וכמפורט בהחלטה המצב כנספח לכתב תביעה מתוקן זה.

15. כימות החבות במקרה של התובעים המייצגים

15.1 כמפורט בנספח ד' לעיל, הנתבעות חישבו חודש אחד בחסר לעניין תוספת הריבית ולכן הקטינו את תקרת השכר הקובע בשיטת שלוש השנים ב- 0.165% (חושה ריבית של 181 חודשים במקום 182 חודשים שהיו מיום 1.10.2003 עד למועד הפרישה).

15.2 בהתאם לסי' 47 לתקנון, ומאחר שאצל התובעים השכר הקובע בשיטת שלוש שנים גבוה מתקרת השכר הקובע בשיטת שלוש שנים, תקרת השכר הקובע בשיטת שלוש השנים הפכה להיות השכר הקובע בשיטת שלוש השנים לגבי כל אחד מהתובעים המייצגים.

- תחשיבי הקצבה שנמסרו לתובעים המייצגים (עמ' רלוונטיים) צורפו כנספח ה' לתביעה המקורית ולתצהירי המבקשים בבקשת האשור - תחשיב לתובע 1 מסומן ה'1 ותחשיב לתובע 2 מסומן ה'2.

15.3 חישוב קצבת זקנה לתובע 2

15.3.1 כפי שניתן לראות בנספח ה', השכר הקובע בשיטת שלוש השנים (המוגבל בתקרה - מוכפל ב-"מקדם הפחתה" רלוונטי ובשיעור משרה ממוצע) מהווה חלק אחד מהמשוואה לחישוב הקצבה³.

15.3.2 כאמור, התקרה חושבה בחסר ולכן, כל שנדרש בכדי לתקן את המעוות הינו לכפול חלק זה של המשוואה ב-1.00165. התוצאה הינה, כי לתובע 2 משולמת קצבה פחותה ב- **32.22 ש"ח** ברוטו בגין כל חודש קצבה (70% * 46.06).

15.3.3 אף על פי שמדובר בסכום קטן, הוא מגיע למאות ש"ח בשנה ולא לפי ש"ח על פני כל תקופת הפרישה.

15.3.4 למעשה, מאחר שהתובע 2 בחר להוון 25% מסכום הקצבה שלו, הוא כבר קבל 25% מ-152.48 קצבאות (בהתאם למקדם ההיוון שלו), ועל נתבעת 1 היה כבר לפצותו ב- $152.48 * 32.2 = 1,229$ ש"ח, בתוספת ריבית והצמדה מיום הפרישה.

15.3.5 בנוסף, מאחר שחלפו 42 חודשי קצבה ממועד זכאותו של התובע 2 ועד למועד אשור הבקשה כתובענה כייצוגית, על נתבעת 1 היה לפצותו בסך של $42 * 32.2 = 1,014$ ש"ח ובתוספת ריבית והצמדה מאמצע התקופה.

15.4 מענק שנים עודפות לתובע 2

15.4.1 על פי התקנון, ומאחר שעמיתים אינם רשאים לצבור יותר מ-70% זכאות לקצבה (2% לשנה ועד 70% במצטבר), עמיתים שהפרישו גמולים בגין חודשי עבודה שמעבר לתקופה של 35 שנה זכאים ל"מענק שנים עודפות" בשיעור 6.25% מהשכר הקובע במכפלת מספר החודשים העודפים (כהחזר חלקי של דמי הגמולים ששולמו בחודשים אלה).

15.4.2 כמפורט בנספח ה', התובע 2 היה זכאי ל-60 חודשי מענק שנים עודפות ולכן ההפחתה בשכר הקובע גרעה סך של $60 * 40.06 * 6.25 = 150$ ש"ח ממענק השנים העודפות שקבל - סכום אשר גם אותו על הנתבעת 1 לשלם לו בתוספת ריבית והצמדה מיום הפרישה.

15.5 קצבת שארים לתובע 2

15.5.1 התובע 2 זכאי מהנתבעת 1 גם לקצבת שארים בשיעור 40% בגין זכויות אשתו ז"ל - אשר שכרה הקובע בשיטת שלוש שנים אחרונות היה גבוה משנקבע בתקרה. יצוין, כי אין בידי התובע 2 פירוט חישוב הקצבה.

- **אסמכתאות לשכר בתקופת העסקה אחרונה ולזכאות קצבת שארים צורפו כנספח ו' לתביעה המקורית ולתצהירי המבקשים בבקשת האשור.**

15.5.2 כפי שניתן לראות בנספח ו', הקצבה המשולמת מהווה חלק קטן מקצבתו האישית, עם זאת, הזכאות הינה מיום 1.10.2010 – קרוב יותר לחודש הבסיס. לפיכך, ניתן להעריך כי מדובר בהפחתה של 5 ש"ח לפחות

³ נזכיר - נערך חישוב ליניארי לפי יחס שכר קובע בשיטת ממוצע יחסי ושכר קובע בשיטת שלוש השנים, הכול בהתאם למספר חודשי הצבירה.

בחודש, ובסה"כ $5 \cdot 140 = 700$ ש"ח על פני התקופה שעד הגשת הבקשה לאישור התובענה – סכום אשר גם אותו יש לשלם בתוספת ריבית והצמדה.

בסה"כ על הנתבעת 1 לשלם לתובע 2 לפחות סך 3,093 ש"ח, והכול בתוספת ריבית והצמדה החבות ובניכוי דמי ניהול בסך 1.75%.

15.6 חישוב קצבת זקנה לתובע 1

15.6.1 כפי שניתן לראות בנספח ה', השכר הקובע של התובע 1 לחישוב קצבה בשיטת שלוש שנים היה 35,209 ש"ח אולם התקרה נקבעה על 27,156 ש"ח. הכפלת החלק הרלוונטי בחישוב (התקרה שנקבעה) ב 1.00165 מראה כי לתובע 1 משולמת קצבה חודשית בחסר של **18.68 ש"ח** בחודש וסה"כ, על פני 42 חודשים שחלפו עד מועד הבקשה לאישור התובענה - **785 ש"ח** (חלק יחסי גדול יותר מתקופת הביטוח של התובע 1 היה לאחר חודש הבסיס). סכום זה לפחות על הנתבעת 1 לשלם לו בתוספת ריבית והצמדה.

15.7 מענק שנים עודפות לתובע 1

15.7.1 כמפורט בנספח ה', התובע 1 היה זכאי רק ל – 13 חודשי מענק ולכן ההפחתה בשכר הקובע גרעה סך של - $13 \cdot 26.7 \cdot 6.25\% = 21.69$ ש"ח ממענק השנים העודפות שקבל – סכום שגם אותו על הנתבעת 1 לשלם לו בתוספת ריבית והצמדה מיום הפרישה.

התובע 1 לא ביצע היוון ולכן בסה"כ, על הנתבעת 1 לשלם לו 785 ש"ח, והכול בתוספת ריבית והצמדה ממועד החבות ובניכוי דמי ניהול בסך 1.75%.

15.8 כאמור, עיקר הפער בין התובעים המייצגים נובע מכך שהתובע 2 כבר "מימש" 25% מזכויותיו, בעוד שהתובע 1 לא תבע בגין חבות שטרם התגבשה. לכן, הדבר ממחיש את הצורך גם **במתן צו עשה** שיוורה לנתבעות לחדול מהדרך בו יישמו את התקנון ולחשב את קצבת העמיתים, בהתאם לדרך החישוב הנכונה שפורטה לעיל.

חלק ג - היקף ההפרה והתרופות לקבוצה

16. רלוונטיות ההפרה גם לעמיתי הנתבעות האחרים

16.1 מטבע הדברים התביעה דן אינה רלוונטית לכל מאות אלפי מקבלי הקצבאות בנתבעות. ואולם, כפי שיפורט להלן, רלוונטיות לחלקם הגדול:

16.2 כמפורט בדוגמה של התובעים המייצגים לעיל, מדד חודש נובמבר 2018 היה 124.7 ומדד חודש ספטמבר 2003 היה 99.8 והנתבעת 1 חישה ריבית ל- 181 חודשים (במקום 182). לכן, התקרה שחושבה בפועל משקפת גידול שכר נומינאלי של $124.7/99.8 = 1.25$ כ- (קצת פחות מ- 25%), וכן תוספת ריבית של $1.00165^{181} = 1.347$ (קצת פחות מ- 35%), ובסה"כ $(1.25 \cdot 1.347) = 1.68\%$ - גידול כולל של כ- 68 אחוזים משנת 2003.

16.3 לפיכך, ראשית עולה השאלה האם גידול נומינאלי של 68% בשכר, על פני התקופה האמורה, הינו חריג, כך שהתקרה ממילא אפקטיבית רק למספר מועט של עמיתים: כפי שיפורט להלן, על שאלה זו יש להשיב בשלילה.

16.4 השכר הממוצע במשק לעובד ישראלי שכיר, כפי שפורסם על ידי הלמ"ס ביום 30.9.2003, היה 7,120 ש"ח ואילו השכר הממוצע בחודש נובמבר 2019 היה 10,499 ש"ח. קרי גידול נומינאלי של יותר מ **47 אחוזים** לאורך השנים. זהו גידול שהיה בשכר הממוצע בלבד (הכללי) ושאינו מושפע מותק וגיל.

16.5 ואולם, מטבע הדברים שכרו של עובד צומח משמעותית גם בהתאם לוותק ולגיל ובאופן בלתי תלוי בגידול הכללי במשק שהיה משנה לשנה. בכדי להיווכח בכך, ואף באופן קונקרטי, ניתן לפנות לדו"חות האקטואריים שמפרסמות הנתבעות עצמן ולהשוות את נתוני השכר הממוצע של עמית בגיל 50-54 בעל ותק של 20-24 שנים (כפי שהיו התובעים בשנת 2003) לעומת עמית אחר בגיל הפרישה בעל וותק של 35-39 שנה (כפי שהיו כשפרשו). השוואה זו, לשנה מסוימת, מצביעה על הפער הממוצע הנובע מהגיל והוותק בלבד ובהתעלם מהגידול הנומינאלי שהיה בשכר הממוצע. ואכן, מהדו"חות האקטואריים שמפרסמות הנתבעות (למשל נתבעת 1) עולה כי, הפער בשכר בין שתי קבוצות העמיתים הינו כ-43% בממוצע בכל שנה.

16.6 להלן טבלה המרכזת את נתוני הנתבעת 1:

יחס	65-69 35-39	50-54 20-24	גיל + וותק
1.54	16,862	10,971	2014
1.53	17,456	11,435	2015
1.43	16,742	11,707	2016
1.33	16,243	12,254	2017
1.34	17,256	12,865	2018

1.43 יחס ממוצע שכר בין שתי הקבוצות:

- העתקי עמודים רלוונטיים בנושא נתוני התפלגות גיל וותק מהדו"חות האקטואריים של נתבעת 1 לשנים 2014-2018, וכן נתוני הלמ"ס צורפו כנספח ז' לתביעה המקורית ולתצהירי בקשת האשור.

16.7 יוצא אפוא ששילוב הגידול הנובע מגיל וותק בלבד וזה שנבע מהגידול הכללי בשכר הנומינאלי גבוה בהרבה מ-68% (וגבוה אף מ-100%), ולכן ניתן להניח, כי, תקרת השכר הקובע בשיטת שלוש השנים הייתה רלוונטית לחלק גדול מעמיתי הנתבעות.

17. מספר העמיתים לגביהם ההפרה רלוונטית

17.1 כאמור לעיל, הנתבעות הינן קרנות "סגורות" למצטרפים החל משנת 1995. לכן, ניתן להניח שההפרה רלוונטית באופן פוטנציאלי לכלל מקבלי הקצבאות, למעט אלה אשר פרשו לפני החודש הקובע - 10.2003.

- נתוני התפלגות מקבלי הפנסיות בדו"חות האקטואריים של הנתבעות צורפו כנספח ח' לתצהירי המבקשים בבקשת האשור ולכתב התביעה המקורי, וכן (לגבי נתבעת 2) לתשובה לתגובה לבקשת האשור.

17.2 מנספח ח' עולה, כי כ-20% מהפנסיונרים בשנת 2018 השתייכו לקבוצת הגיל שפרשה לפני 2003.

17.3 לכן, ניתן להניח כי הקבוצה הרלוונטית להפרה מהווה יותר מ-80 אחוזים ממקבלי הקצבאות כיום בנתבעות.

18. התיישנות בתביעות

18.1 בבג"ץ פיורסט נפסק, כי: "נכון וראוי יהיה לאמץ את פסק דינו של בית הדין הארצי לעבודה שהיום שבו נולדה עילת התובענה הוא מועד הפרישה לפנסיה באשר לנתונים האישיים כגון גיל, תקופת השירות, דרוג ודרגה. אולם הוראות וזכויות שאינן קשורות לנתוני האישיים של העובד, המעניקות לזכאי הפנסיה זכות

תביעה מתחדשת, אלה אינן מתיישנות כלל. מכאן שניתן בכל עת לתבוע סכום גמלה שלא שולם בחודש מסוים עד לחלוף שבע שנים מהמועד בו אמור היה להשתלם."

18.2 לכן, לעניין תובענה זו שעניינה בדרך בו הנתבעות יישמו את התקנון, עסקינן בזכות תביעה מתחדשת ואין חשיבות למועד הפרישה כל עוד זה היה כשהתקנון בתוקף (לאחר המועד הקובע).

18.3 כאמור, בנסיבות דין לא מדובר בנתוני שכר או נתונים אחרים אלא בדרך החישוב וה"פרשנות" הסמויה של הנתבעות, אשר לא ניתן היה כלל לבדוק אותה ללא חיפוש במאגרי נתונים של הלמ"ס ועריכת חישוב מורכב. כמו-כן, גם כאשר התקבל פירוט החישוב מהנתבעות, לאחר בקשה, היה זה חישוב בו צוינו 182 חודשי חישוב בעוד שבפועל התקרה חושבה לפי 181 (ראו נספח ד').

18.4 לפיכך, התובעים יטענו, כי התביעה להפרישי גמלה בנסיבות דין, רלוונטית לגבי כל הגמלאות שחושבו בחסר בניגוד לתקנון, אולם יצוין, כי הוגבלה החל משבע שנים עובר להגשת בקשת האשור (כך ע"פ ההחלטה המצ"ב כנספח).

19. החבות הכוללת לחברי הקבוצה

19.1 אין לתובעים המייצגים כל הנתונים האישיים של חברי הקבוצה ולכן אין כעת יכולת מדויקת להעריך במדויק את החבות לכלל חברי הקבוצה. נתונים אלה שמורים בידי הנתבעות, על פי חוק. התובעים מעריכים את הסעד הכספי (עד למועד הגשת התובענה) בסכום של - 75,000,000 ש"ח, בתוספת ריבית והצמדה, וזאת בהתבסס על ההנחות הבאות:

19.1.1 כפי שניתן להסיק מנתוני התובע 2 (היוון של 25%), ההפחתה הכוללת הצפויה בקצבה, הנובעת משיטת החישוב שבה נוקטות הנתבעות (ממועד הפרישה ועד גיל תוחלת חיים ממוצע), הינה כ- $4 * 1,229 = 4,916$ ש"ח. לכך יש להוסיף את ההפחתה בסך 150 ש"ח במענק השנים העודפות ובסה"כ 5,066 ש"ח.

19.1.2 עם זאת, החבות הני"ל לתובע 2 הינה רק עד למועד הבקשה לאישור התובענה. כמו-כן, נתונים אלה התבססו על הפחתת קצבה של כ- 32 ש"ח בחודש (לאחר ניכוי דמי ניהול) בעוד, שכעולה מנספח ה', שכרו של התובע 2, היה לאורך תקופת ההעסקה, פי 2.6 מהממוצע.

19.1.3 מנגד, חלק השכר הקובע בשיטת שלוש שנים אצל התובע 2 הינו נמוך מאוד ביחס לקבוצה (שכן חלף זמן רב מהמועד הקובע עד לשנת הפרישה שלו בעוד שחברי הקבוצה פרשו מ-2003).

19.1.4 לכן, ניתן להעריך את הפגיעה הממוצעת בקצבה, לפי שכר ממוצע של עובד שפרש באמצע התקופה (נניח שנת 2011), בכמצצית - 15 ש"ח בחודש.

19.1.5 כפועל יוצא, ההפחתה השנתית הינה $12 * 15 = 180$ ש"ח ועל פני 8.5 שנים משנת 2011 – מסתכמת ל- 1,500 ש"ח. יצוין, כי חישוב זה אינו מביא בחשבון היוון (מימוש) של חלק מהקצבה, אם נעשה (שאז הסכום גבוה הרבה יותר), או מענק שנים עודפות, אם היה.

19.1.6 מנגד, החישוב מבוסס על 70% זכאות קצבה בעוד שבפועל ישנם עמיתים עם שיעור נמוך יותר (לרבות שאירים). לכן, אם נניח הפחתה משוקללת נוספת ניתן להעריך את החבות הממוצעת למועד הגשת התובענה, לאדם שפרש באמצע התקופה, באופן שמרני, בכלא פחות מ- 1,250 ש"ח.

19.1.7 כמוסבר לעיל, תחת הנחת שכר ממוצע ניתן להניח רלוונטיות לעמיתים ומספר העמיתים הפוטנציאלי היה כ-150 אלף.

19.1.8 עם זאת, ברור כי בשנים קודמות מספר העמיתים הרלוונטי (שפרשו החל מאוקטובר 2003) היה נמוך בהרבה. לכן, ניתן להניח באופן ממוצע כ-60,000 עמיתים נפגעים, ובסה"כ סכום של יותר מ-75,000,000 ש"ח (בתוספת ריבית והצמדה ממועד החבות).

19.2 הסכום הנ"ל מתחלק בין הנתבעות לפי מספר העמיתים.

20. התרופות לחברי הקבוצה

20.1 הסעד הנדרש לחברי הקבוצה הינו, בין היתר, תשלום הפרשי הגמלה בגין הפחתת תקרת שכר קובע בשיטת שלוש שנים והכול כמפורט בהחלטה המצ"ב כנספח. הסעד יחושב כאמור במדויק על פי נתונים שבידי הנתבעות ו/או באמצעות בודק או מומחה, אולם למען הסר ספק, ניתן לחישוב גם, בקירוב, גם באופן הבא:

20.1.1 תקרת שכר קובע בשיטת שלוש שנים כפי שכבר חושבה על ידי הנתבעות (הסופית – לאחר הכפלת מקדמים אחוזי שיעור משרה וכד');;

20.1.2 הסכום שלעיל מוכפל ביחס החודשים בשיטת שלוש שנים מתוך סך חודשי שכר (עד 420), כפי שיחס זה כבר חושב על ידי הנתבעות;

20.1.3 הסכום שלעיל מוכפל ב-0.00165;

20.1.4 הסכום שלעיל מוכפל בשיעור הזכאות לקצבה, כפי שכבר חושב על ידי הנתבעות, ובמספר חודשי הקצבה ששולמו (להלן: "פיצוי הקצבה") ;

20.1.5 אם נעשה היוון, פיצוי הקצבה יופחת בשיעור קצבה להיוון ויתווסף לו הסכום שבסעיף 15.3.3 לעיל, מוכפל בשיעור הזכאות לקצבה ובמקדם ההיוון ובשיעור קצבה להיוון, כפי שאלה כבר חושבו על ידי הנתבעות (להלן: "פיצוי ההיוון") ;

20.1.6 אם שולם מענק שנים עודפות, לפיצוי הקצבה יתווסף גם הסכום שבסעיף 15.3.3 לעיל, כשהוא מוכפל ב-6.25% ובמספר חודשי המענק כפי שכבר חושב על ידי הנתבעות (להלן: "פיצוי המענק") ;

20.1.7 סך הפיצוי המגיע לחבר הקבוצה הינו פיצוי הקצבה בתוספת פיצוי ההיוון ובתוספת פיצוי המענק כאשר כל אחד מאלה נושא ריבית והצמדה ממועד החבות ועד מועד התשלום בפועל (ובניכוי דמי ניהול כפי שהיו קבועים בתקנון במועד החבות).

חלק ה' – סיכום

21. כמפורט לעיל, הנתבעות עשו דין לעצמן, ופגעו בקצבאות התובעים – חברי הקבוצה.

22. לבית דין נכבד זה הסמכות לדון המקומית והעניינית לדון בתביעה, לאור מהותה ובין היתר בשים לב לעילה האישית והקבוצתית ומקום מושב הנתבעות.

23. אשר על כן מתבקש בית הדין הנכבד לזמן את הנתבעות לדין ולפסוק כדלהלן:

23.1 ליתן את מלוא הסעדים הנתבעים ;

23.2 ליתן כל סעד חלופי או נוסף ו/או הוראות, כפי שיראה לנכון בהתאם לסעיף 20 לחוק תובענות ייצוגיות התשס"ו – 2006 (להלן: "החוק");

23.3 לפסוק לתובעים המייצגים החזר הוצאות וגמול מיוחד בתוספת מע"מ, בהתאם לסעיף 22 לחוק, וכן שכ"ט בתוספת מע"מ לבא כוחם, בהתאם לסעיף 23 לחוק.

24. התובעים והח"מ שומרים לעצמם את הזכות לעתור לתיקון התביעה/הגדרת הקבוצה, בפרט אם יתברר כי המשיבות ממשיכות בהפרה, וזאת רק ככל שיש בכך צורך או על פי החלטה.

נדב חיים עו"ד (ר"מ)
מ.ה. 48886

נדב חיים, עו"ד

ב"כ התובעים - הקבוצה

רשימת הפניות לתיק

התקנון	נספח א'
עמ' רלוונטיים מהדו"ח של המנהל המיוחד	נספח ב'
תיאור החישוב מאתר האינטרנט של עמיתים	נספח ג'
תחשיבי תקרת שכר קובע ולוח מדדים (עם הערות – התיקון הנדרש)	נספח ד'
תחשיבי קצבה (עם הערות – התיקון הנדרש)	נספח ה'
אסמכתאות לקצבת שארים	נספח ו'
עמ' רלוונטיים מהדו"חות האקטוארים של הנתבעת 1 (גיל וותק)	נספח ז'
עמ' רלוונטיים מהדו"חות האקטוארים של הנתבעות (התפלגות פנסיונרים)	נספח ח'



1 26 יוני 2022
2

לפני:

כב' השופט, סגן הנשיאה דורי ספיבק
נציגת ציבור עובדים גב' שושנה סוזן סמק
נציגת ציבור מעסיקים גב' שרה אבן

המבקשים:

1. מיכאל וולף
 2. יהודה חיים
- ע"י ב"כ עו"ד נדב חיים

-

המשיבות:

1. מבטחים מוסד לבטוח סוציאלי של העובדים בע"מ
 2. נתיב קרן הפנסיה של פועלים ועובדי משק ההסתדרות בע"מ
 3. קרן ביטוח ופנסיה לפועלים חקלאיים ובלתי מקצועיים
 4. קרן הביטוח והפנסיה של פועלי הבנין ועבודות ציבוריות
 5. קרן גמלאות של חברי אגד בע"מ
 6. קופת הפנסיה לעובדי הדסה בע"מ
- ע"י ב"כ עו"ד אלישע שור, עו"ד סוזן כהן פבון ועו"ד צחי לב

-

ובענין:

מדינת ישראל – משרד האוצר- רשות שוק ההון, ביטוח וחסכון
ע"י ב"כ עו"ד תמר שריאל

החלטה

(אישור בקשה לניהול תובענה כייצוגית)

3
4
5
6
7

1. בפנינו בקשה לאישור תובענה כייצוגית, שבמרכזה טענה כי המשיבות, שהן כולן קרנות פנסיה וותיקות, מפרשות בצורה לא נכונה את הגדרת "תקרת שכר קובע בשיטת שלוש שנים" בסעיף 46 לתקנון האחיד. לפי הנטען, הן מחסירות בחישוב



בית הדין האזורי לעבודה תל אביב

ת"צ 61063-02-20

1 התקרה חודש ריבית אחד, הוא החודש האחרון, ובכך הן קובעות לעמיתיהן תקרה
2 הנמוכה ב- 0.165% מזו שהיה עליהן לקבוע.

3 רקע עובדתי ומהלך ההתדיינות

4 2. המבקשים, גמלאי התעשייה האווירית בישראל, הינם עמיתי המשיבה 1
5 (מבטחים). המבקש 1 הצטרף כעמית המשיבה 1 ביום 1.11.82 וזכאי לקצבת זקנה
6 מיום 1.12.19. המבקש 2 הצטרף כעמית המשיבה 1 ביום 1.11.97 וזכאי לקצבת
7 זקנה מיום 1.12.18 וכן לקצבת שארים מיום 1.1.10.

8 3. המשיבות הינן קרנות פנסיה "וותיקות" ששילמו ומשלמות קצבאות לרבבות
9 גמלאים שהצטרפו אליהן עד סגירתן למצטרפים חדשים בשנת 1995. כל אחת מהן
10 הינה "קרן ותיקה בהסדר" וכן "קרן גרעונית" כהגדרת מונחים אלה בסעיפים 1 ו-
11 78ב(א) לחוק הפיקוח על שירותים פיננסיים (ביטוח), תשמ"א-1981 (להלן: חוק
12 הפיקוח) ועל פי סעיף 78ט לחוק זה הן מתנהלות מאז שנת 2003 בהתאם לתקנון
13 אחיד (להלן: התקנון האחיד) שהתקין הממונה על שוק ההון, ביטוח וחיסכון.

14 עוד מכוח חוק הפיקוח, המשיבות מנוהלות על ידי מנהל מיוחד, ומצויות
15 ב"איחוד תפעולי" (באמצעות "עמיתים קרנות הפנסיה הוותיקות"), ביחד עם שתי
16 קרנות ותיקות נוספות שבהסדר ("מקפת" ו"נתיב").

17 4. במרכז המחלוקת בבקשה לאישור שבפנינו עומדת הגדרת המונח "תקרת
18 שכר קובע בשיטת שלוש שנים" הקבועה בסעיף 46 לתקנון האחיד, לפיה:

19 "שכר קובע בשיטת שלוש שנים אחרונות בחודש הבסיס
20 בתוספת ריבית בשיעור של 0.165%, בשיטת ריבית דריבית,
21 בגין התקופה שבין חודש הבסיס לבין חודש הביטוח האחרון
22 של המבוטח בקרן, וכשהוא מעודכן לפי שיעור שינוי מדד
23 החודש שקדם לחודש הזכאות הראשון לקצבה לעומת מדד
24 החודש שקדם לחודש הבסיס. האמור לעיל לענין תוספת
25 ריבית, לא יחול לגבי מבוטח שחודש הביטוח האחרון שלו
26 בקרן קדם לחודש הבסיס" (ההדגשה לא במקור... הח"מ).
27



בית הדין האזורי לעבודה תל אביב

ת"צ 61063-02-20

- 1 5. לטענת המבקשים, המשיבות מחסירות בחישוב התקרה חודש ריבית אחד
2 וקובעות תקרה נמוכה ב- 0.165% מזו שקובע התקנון האחד, מכיוון שיש לקחת
3 בחישוב את כל התקופה שבין תחילת "חודש הבסיס" ועד לתום "חודש הביטוח
4 האחרון". לעומת זאת, המשיבות טוענות שלא נפל פגם בחישוב, שכן לשיטתן לפי
5 לשון התקנון האחד ותכליתו, מספר הפעמים שיש לספור את העלאת הריבית הינו
6 n-1, כאשר n הוא מספר החודשים הכולל מחודש הבסיס ועד חודש הפרישה
7 בפועל.
- 8 6. בקשת האישור שבפנינו הוגשה ביום 25.2.20. במסגרתה, חישובו המבקשים
9 ומצאו כי ככל שהיה מפורש התקנון נכון על ידי מבטחים, היה זכאי המבקש 1
10 לקצבת זקנה הגבוהה ב- 18.68 ₪ מזו המשולמת לו כיום, וכן להפרש בגין מענק
11 שנים עודפות בסך 283 ₪. המבקש 2 זכאי, כך לפי תחשיב המבקשים, לקצבה
12 הגבוהה ב- 32.22 ₪ ברוטו מזו המשולמת לו כיום, ולקצבת שארים הגבוהה ב- 5
13 ₪ לעומת זו המשולמת לו כיום, וזאת בנוסף להפרש בגין מענק שנים עודפות בסך
14 150 ₪.
- 15 אשר למספר חברי הקבוצה הפוטנציאליים, ציינו המבקשים כי להערכתם
16 מדובר בחלק משמעותי מקרב גמלאי המשיבות, כ- 80 אחוזים ממקבלי הקצבאות
17 כיום. המבקשים הוסיפו והעריכו את הסעד הכספי לו הם זכאים (נכון למועד הגשת
18 הבקשה לאישור) בסכום של כ- 75,000,000 ₪, כשבחלק הארי של הסכום חבה
19 המשיבה 1 (מבטחים). עם זאת, המבקשים הדגישו כי אין בידיהם את מלוא הנתונים
20 ומדובר בהערכה שלהם בלבד.
- 21 7. ביום 25.8.20 הוגשה תגובת המשיבה 1, וכן בקשה מטעם המשיבות 2 עד 6
22 לסילוק הבקשה לאישור כנגדן על הסף. בתמצית, טענו משיבות אלה כי מאחר
23 שהמבקשים הינם עמיתים של המשיבה 1, הרי שאין כל יריבות בינם ובין המשיבות
24 הנוספות, ומכל מקום בית-דין זה נעדר סמכות עניינית לדון בתובענה ייצוגית, ככל
25 שזו מופנית כנגד המשיבות 2 עד 6.



בית הדין האזורי לעבודה תל אביב

ת"צ 61063-02-20

- 1 8. קדם משפט התקיים ביום 14.12.20. במהלכו, ניתנה החלטה כי נוכח ההלכה
2 הפסוקה, לפיה רק במקרים חריגים תידון בקשה לסילוק על הסף בנפרד מהדיון
3 בבקשה לאישור לגופה, ולאחר שלא נמצא כי מקרה זה הוא חריג המצדיק זאת,
4 הרי שהבקשה לסילוק על הסף תוכרע במסגרת ההחלטה בבקשה לאישור.
- 5 9. דיון הוכחות בבקשה לאישור התקיים ביום 14.3.21. במהלכו, נחקרו שני
6 המבקשים, ונחקר המצהיר מטעם המשיבות, מר ירון סימון, שהינו מנהל אגף תקנון
7 מידע וזכויות ב"עמיתים" – האיחוד התפעולי של קרנות הפנסיה שבהסדר.
- 8 10. בתום הדיון ניתן צו להגשת סיכומים בכתב. לאחר שהוגשו הסיכומים, ניתנה
9 ביום 22.8.21 החלטה, לפיה לנוכח הסוגיות העומדות לדיון ולהכרעה, נדרשת בתיק
10 עמדת רשות שון ההון, ביטוח וחסכון, בכל הנוגע למחלוקת הפרשנית שבין
11 הצדדים, כמו גם ביחס לטענת ההתיישנות (זאת, בין היתר, נוכח החלטת בית הדין
12 הארצי מן העת האחרונה שקבעה באחת הפרשות כי בתיקים מסוג זה יש לקבל את
13 עמדת הרשות (ראו: עת"צ 5648-10-20 כהן נ' מבטח – סימון סוכנויות לביטוח
14 28.1.21, כב' סגן הנשיאה אילן איטח)).
- 15 11. עמדת רשות שוק ההון, ביטוח וחסכון הוגשה לתיק ביום 31.3.22. בתמצית,
16 הרשות תמכה בעמדתם הפרשנית של המבקשים. לאחר שהוגשה עמדתה, ניתנה
17 לצדדים האפשרות להגיב לה. המשיבות הגישה עמדה מפורטת (התנגדות) לעמדת
18 הרשות, ואילו המבקשים מצידם הודיעו כי אין הם רואים צורך להגיב לעמדה, שכן
19 לשיטתם אין בה כל חדש, שכן היא מאמצת את עמדתם.

20 לאחר כל זאת, הגיעה העת לדון ולהכריע בבקשה לאישור.

21 דיון והכרעה

22 המסגרת הנורמטיבית

- 23 12. בקשה לאישור תובענה ייצוגית, כמו זו שבפנינו, היא הליך מקדמי, שבגדרו
24 על בית הדין לקבוע האם מתקיימים התנאים הקבועים בחוק תובענות ייצוגיות,



בית הדין האזורי לעבודה תל אביב

ת"צ 61063-02-20

- 1 תשס"ו-2006. לשם כך, עלינו לבחון האם מתקיימים ארבעת התנאים המצטברים
2 הבאים, הנדרשים לצורך האישור:
- 3 ראשית האם התובענה מעוררת שאלות מהותיות של עובדה או משפט
4 המשותפות לכלל חברי הקבוצה (הרישא לסעיף 8(א)(1) לחוק);
- 5 שנית האם יש אפשרות סבירה ששאלות אלה יוכרעו לטובת הקבוצה (הסיפא
6 לסעיף 8(א)(1));
- 7 שלישית האם תובענה ייצוגית היא הדרך היעילה וההוגנת להכרעה
8 במחלוקת (סעיף 8(א)(2));
- 9 ולבסוף האם קיים יסוד סביר להניח שעניינם של כלל חברי הקבוצה ייוצג
10 וינוהל בדרך הולמת ובתום לב (סעיף 8(א)(3) ו-4).
- 11 כן ראו: רעא 7110/17 נקניק נהריה כשר זוגלובק נ' שגב (3.10.17).
- 12 בנוסף לתנאים שלעיל, קובע החוק כי רק אדם "שיש לו עילה בתביעה" רשאי
13 להגיש בקשה לאישור תובענה כייצוגית (סעיף 4(א)(1) לחוק). ברם, קיומה של
14 עילת תביעה אישית אינו תנאי נדרש לאישור, שכן אם כל התנאים מתקיימים אך
15 התובע אינו בעל תביעה אישית, על בית הדין לאשר את התובענה תוך החלפת
16 התובע המייצג (רעא 2128/09 הפניקס חברה לביטוח נ' עמוסי (5.7.12)) או
17 במקרים המתאימים לאפשר הוספת תובע מייצג בנוסף לזה ששמו ננקב בבקשה
18 (עניין זוגלובק, שם, בפסקה 8 לפסק דינה של כב' השופטת ענת ברון).
- 19 הבקשה לסילוק על הסף של הבקשה כנגד המשיבות 2 עד 6
- 20 13. לטענת המשיבות, יש לסלק על הסף את הבקשה ככל שהיא מופנית כלפי
21 המשיבות 2 עד 6, שכן המבקשים הינם עמיתים במשיבה 1 בלבד (מבטחים). בקשר
22 לכך, טוענות המשיבות 2 עד 6, כי סעיף 24(א)(3) לחוק בית הדין לעבודה, תשכ"ט-
23 1969, קובע כי לבית הדין האזורי תהא סמכות ייחודית לדון ב"תובענות של חברים



בית הדין האזורי לעבודה תל אביב

ת"צ 61063-02-20

1 או חליפיהם או של מעסיקים או חליפיהם נגד קופות גמל... הכל אם התובענות
2 נובעות מהחברות בקופות או מחבותם של מעסיקים לקופות...". מכאן, לשיטתן, כי
3 בית-דין זה נעדר סמכות עניינית לדון במחלוקת שבין המבקשים (שאינם עמיתים
4 במשיבות 2 עד 6) לבין המשיבות 2 עד 6. בנוסף, ציינו המשיבות 1 עד 6 כי לפי
5 הוראת סעיף 4(א)(1) לחוק תובענות ייצוגיות, תשס"ו-2006, קיומה של עילת
6 תביעה אישית לתובע המייצג היא התנאי הבסיסי והראשוני לאישור תובענה
7 ייצוגית, ואין אדם יכול לבקשה רשות לשמש כתובע ייצוגי, אלא אם יש לו עצמו
8 עילת תביעה אישית. המשיבות 2 עד 6 מדגישות כי מאחר ששני המבקשים אינם
9 עמיתים שלהן, הרי שאין להם עילת תביעה אישית כנגדן.

10 לטענת המבקשים, אין כל הצדקה לסילוק הבקשה ככל שהיא מופנית כלפי
11 המשיבות 2 עד 6, שכן לשיטתם חוק תובענות ייצוגיות אינו דורש כי למבקשים
12 תהא עילה אישית כנגד כל המשיבות, אלא רק כי לחברי הקבוצה כולם תהא עילה
13 אישית כנגד המשיבות, וכי שאלות מהותיות של משפט ועובדה תהיינה משותפות
14 לכלל חברי הקבוצה.

15 14. לאחר ששקלנו את טענות הצדדים, הגענו לכלל מסקנה כי אין מקום לסילוק
16 הבקשה לאישור כנגד המשיבות 2 עד 6 על הסף, ונמק:

17 ראשית בפרשת פסגות 2282/15 פסגות קופות גמל ופנסיה נ' לוי
18 ((8.7.15)) דנה כב' השופטת (כתוארה אז) אסתר חיות בשאלת היקף הקבוצה
19 בתביעה ייצוגית כנגד קרן פנסיה, שבה נטענה טענה על הפרת חובת-יידוע
20 לעמיתים. נקבע, כי כל עוד קיים "מכנה משותף" המתייחס לחובות קרן הפנסיה
21 כלפי חברי הקבוצה הנטענת, יש לאשר את הקבוצה המבוקשת (לעניין אותו "מכנה
22 משותף" המצדיק אישור תובענה ייצוגית, ראו גם עניין ברזילי (עא 8037/06 ברזילי
23 נ' פריניר 4.9.14, כב' השופט חנן מלצר)) שבו נקבע כי אין מניעה לאשר ללקוח
24 שרכש מוצר אחד של חברה מסוימת לייצג גם לקוחות שרכשו מוצרים אחרים של
25 אותה חברה, ובלבד שקיימות שאלות משפטיות ועובדתיות מהותיות המשותפות
26 לכלל חברי הקבוצה;



בית הדין האזורי לעבודה תל אביב

ת"צ 61063-02-20

1 שנית בעניין פירט (ת"א 1792-09 פירט נ' אקסלנס נשואה ניהול השקעות
2 (4.4.11)), שבו הוגשה כנגד חברה המנהלת קופות גמל בקשה לאישור תביעה
3 ייצוגית בעניין גביית סכומי עמלות הגבוהים מהמותרים על פי דין, דחתה כב'
4 השופטת רות דונן טענה לפיה יש לצמצם את הגדרת הקבוצה לנוכח הבדלים בתכנים
5 של הסכמים שנכרתו עימה. וכך הסבירה זאת כב' השופטת רונן, ואנחנו מסכימים:

6 "המשיבה טוענת, כי ישנם סוגים שונים של לקוחות, אשר כל
7 אחד מהם חתם עימה על הסכם שונה. לטענתה, ישנם לקוחות
8 שונים אשר כלל לא מתקבל החזר עמלות בגינם. [...] אכן, אם
9 התביעה של הקבוצה תתקבל בשלב הבא של הדיון, יתכן כי
10 הנזק שהמשיבה תחויב לשלם לכל אחד מחברי הקבוצה
11 המיוצגת לא יהיה אחיד, ויהיה תלוי בהחזרי העמלות
12 שהתקבלו בגין כל לקוח ולקוח. יחד עם זאת, השאלה
13 המשפטית העומדת לדיון – האם החזרי העמלות התקבלו על
14 ידי המשיבה שלא כדין – משותפת לכלל חברי הקבוצה, והנזק
15 שנגרם לכל אחד מהם ניתן לחישוב אריתמטי פשוט".

16
17 כן ראו: ת"צ 13309-08-17 סנדרס נ' אקסלנס נשואה גמל (20.3.22), פסקה

18 ; (22)

19 שלישיית חיזוק למסקנתנו כי יש לאפשר כאן הגדרה רחבה של הקבוצה,
20 מצאנו גם בפסק דין באג מולטיסיסטם מן העת האחרונה (ע"ע 33793-12-16
21 אביגל נ' באג מולטיסיסטם (6.12.20), להלן: פסק דין באג מולטיסיסטם). בפסק
22 דין זה הדגיש כב' המשנה לנשיאה אילן איטח, כי יש לאשר קבוצה לצורך ניהול
23 תביעה ייצוגית גם במקרה שבו הקבוצה כוללת עובדים המועסקים בסניפים שונים
24 של המעסיק, שמאפייני ההעסקה שלהם שונים (ובכלל זה היקפי משרה שונים,
25 תפקידים שונים ושיטות תגמול שונות). זאת, בסיטואציה שבה – בדיוק כמו במקרה
26 שלפנינו – ההפרה הנטענת של זכויות כל חברי הקבוצה הינה הפרה זהה;

27 רביעית אנו ערים לכך שהמקרה שלפנינו שונה מהמקרים שנידונו בפסקי
28 הדין שהזכרנו עד כה, במובן זה שבמקרה שלפנינו אין בין המבקשים למשיבות 2
29 עד 6 יחסים משפטיים ישירים. אך למרות זאת, במקרה שלפנינו המשיבות כלל לא
30 הצביעו כל אבחנה עובדתית או משפטית בינן ובין המשיבה 1, וכל טענותיהן
31 בתשובה לגופה של הבקשה לאישור זהות. בהקשר זה יפים לענייננו דברי בית



בית הדין האזורי לעבודה תל אביב

ת"צ 61063-02-20

1 המשפט העליון של קנדה בפרשת Marcotte (Bank of Montreal v. Marcotte 2014)
2 SCC 55 כי :

3 "Nothing in the nature of class actions or the
4 authorization criteria of art. 1003 requires
5 representatives to have a direct cause of action
6 against, or a legal relationship with, each defendant, in
7 the class action. The focus under art. 1003 of the CCP
8 is on whether there are identical, similar or related
9 questions of law or fact, whether there is someone who
10 can represent the class adequately; whether there are
11 enough facts to justify the conclusion sought` and
12 whether it is a situation that would be difficult to bring
13 with a simple joinder of actions under art. 67 of the CCP
14 or via mandatory under art. 59 or the CCP".
15

16 חמישית מכל מה שאמרנו עד כה ברור כי אין מניעה לאשר תובענה ייצוגית
17 כנגד מספר תאגידים, אף בהיעדר עילה אישית של המבקשים כנגד כל אותם
18 תאגידים, במקרה שבו מתקיימים כל התנאים הקבועים בחוק לאישור תובענה
19 ייצוגית, כך בוודאי במקרה כמו זה שלפנינו, שבו המשיבות כולן מנוהלות באופן
20 משותף (על ידי עמיתים) על ידי אותו מנהל מיוחד שאמור לאכוף את הוראותיו של
21 אותו תקנון אחיד, והכל תוך כפיפות להוראת השוויון האופקי הקבועה בסעיף 78ט
22 לחוק הפיקוח;

23 שישית במקרה שלפנינו, אימוץ הפרשנות המצמצמת לחוק תובענות
24 ייצוגיות, כפי הצעת המשיבות 2 עד 6, היה מוביל בהכרח לבזבוז גדול של
25 משאבים, הן של בא כוח הקבוצה והן משאבים שיפוטיים, שכן היה מחייב את בא
26 כוח הקבוצה להגיש שש בקשות אישור נפרדות, זהות לחלוטין מבחינת הניסוח
27 שלהם, כאשר אין בפנינו כל טענה מצד מי מהמשיבות כי יש בפיהן טענות הגנה
28 שונות מאלה הנטענות כאן (ועובדה היא שמעבר לטענת הסף, התגובה של המשיבות
29 כולן לגופה של בקשת האישור זהה, ואפילו המצהיר מטעמן עוסק בניהול של
30 המשיבות כולן, ובאופן אחיד). זאת, בניגוד לאחת מארבע המטרות המפורשות של
31 החוק, כפי שנקבעה על ידי המחוקק: "ניהול יעיל, הוגן וממצה של תביעות" (סעיף
32 1 (4) לחוק);



בית הדין האזורי לעבודה תל אביב

ת"צ 61063-02-20

1 ולבסוף אשר לטענת הסמכות העניינית לדון בתובענה – אכן צודקות
2 המשיבות 2 עד 6 בטענתן כי על מנת שתקום לבית-דין זה סמכות עניינית לדון
3 בתובענה הייצוגית, נדרש כי ההליך יהיה לבירור זכויות עמיתיהן שלהן כנגדן. ברם,
4 אם תתקבל הבקשה, ויתאפשר למבקשים לייצג את חברי הקבוצה כפי בקשתם, הרי
5 שהמשמעות תהא שהם ייצגו גם את העמיתים החברים במשיבות 2 עד 6, בתביעה
6 כנגד המשיבות 2 עד 6, וברור כי הסמכות העניינית לדון בתביעות אלה אכן הוקנתה
7 על ידי המחוקק לבית-דין זה.

8 טענת ההתיישנות

9 15. לטענת המשיבות, חישובי השכר ותקרת השכר נערכים במועד הפרישה,
10 ומתיישנים בחלוף שבע שנים, ומשכך אין לכלול בקבוצה עמיתים שפרשו יותר
11 משבע שנים קודם להגשת הבקשה לאישור. בקשר לכך מדגישות המשיבות, כי אין
12 אפשרות להטיל עליהן חובה לבצע חישוב מחדש של הקצבאות של אלפי גמלאים
13 שפרשו לפני שנים רבות, על העלויות התפעוליות הכבדות של פעולה שכזו, שיושתו
14 כולן על כתפי כלל העמיתים. עוד הן מציינות כי רק בפברואר 2012 החלה מבטחים
15 לעשות שימוש במערכת הפעלה חדשה לצורך תפעול הקרנות – והמשיבות האחרות
16 החלו לעשות שימוש במערכת במועדים מאוחרים אף יותר – ועל כן נתוני חישוב
17 השכר הקובע לעשרות אלפי הגמלאים שפרשו מחודש אוקטובר 2003 ועד ינואר
18 2012 כלל אינם אצורים במערכתיהן. איתור נתונים לגבי גמלאים אלה מחייב
19 לטענתן בדיקה פרטנית בתיק האישי (הסרוק) של כל גמלאי בנפרד, שזוהי מלאכה
20 עצומה ובלתי אפשרית לביצוע, במגבלות משאבי האנוש והתקציב המצומצמים
21 העומדים לרשותן.

22 16. לטענת המבקשים טוענים כי על פי הלכת פיורסט (בג"ץ 3514/07 מבטחים
23 נ' פיורסט (13.5.12)), להלן: פסק דין פיורסט) חישוב הגמלאות על פי התקנון
24 האחיד הינו בגדר עילה מתחדשת, ועל כן התיישנות העילה אינה נקבעת לפי מועד
25 הפרישה. לאור זאת, טוענים המבקשים, ממילא טענת ההכבדה והצורך בפתחת כל
26 תיקי העמיתים פשוט מיותר – שהרי, גם אם בית הדין הנכבד יקבל את הגנת
27 ההתיישנות בעילה המתחדשת, בכל אופן המשיבות תאלצנה לבדוק את נתוני כל



בית הדין האזורי לעבודה תל אביב

ת"צ 61063-02-20

1 העמיתים מפני שגם עמיתים שפרשו לפני שנים רבות זכאים להשבה במסגרת שבע
2 שנים, ובמסגרת זאת לאתר את חישוב הבסיס למועד פרישתם, ויתעורר הצורך
3 "לפתוח" את התיקים כולם. המבקשים מוסיפים כי טענת העלויות הכבדות, ובכלל
4 זאת הטענה התמציתית שהנתונים סרוקים בתיק ולא ממוחשבים, לא נתמכה בנתונים
5 וראיות, ומכל מקום, לשיטת המבקשים גם אם היא נכונה, הרי שהשכר הקובע
6 המחושב בשיטת שלוש השנים מופיע כנתון בסיס שאותו ניתן לדלות בקלות יחסית
7 מתיקי הגמלאים (עמ' 15 ש' 5).

8 המבקשים מוסיפים וטוענים, כי אין להגביל את התביעה להפרשי גמלה רק
9 בגין שבע שנים לאחור, וזאת בהתאם לחרוג הקבוע בסעיף 8 לחוק לעניין עובדות
10 שנעלמו מן התובע "מסיבות שלא היו תלויות בו ושאינן בזהירות סבירה לא יכול היה
11 למנוע אותן" ובהתאם להלכה ויינגרט (ע"ע 17/03 ויינגרט נ' מבטחים (9.5.05)),
12 ועל כן ניתן לשיטתם לתבוע הפרשים למן שנת 2003 (המועד הקובע לפי החוק).

13 17. לאחר ששקלנו את טענות הצדדים לכאן ולכאן, הגענו לכלל מסקנה כי יש
14 לדחות את טענת ההתיישנות ככל שהיא נוגעת לתביעת הפרשי גמלה שבע שנים
15 לאחור ממועד הגשת הבקשה לאישור, לרבות בעניינם של מבטחים שפרשו
16 לגמלאות קודם לכן, ומאידך לקבל את הטענה ככל שהיא נוגעת לתביעה להפרשים
17 מאז שנת 2003 ועד למועד הגשת בקשת האישור, ונמק.

18 18. בפרשת פיורסט (שם) דנה כב' הנשיאה (בדימוס) דורית ביניש ודחתה את
19 טענת ההתיישנות שהעלתה מבטחים שם, והכרעה נכונה לדעתנו אף למקרה
20 שלפנינו:

21 "מסקירת פסיקתו העניפה של בית הדין הארצי בסוגיית
22 ההתיישנות עולה, כי לב ליבה של קביעת בית הדין באשר
23 להתיישנותה של תביעת גמלה אינו חדש. אדרבא, הקביעה כי
24 עילת התביעה לתשלום גמלה מתחדשת מידי חודש בחודשו
25 מושרשת בפסיקת בית הדין הארצי ונוהגים על פי במשך שנים
26 ארוכות... בית הדין הארצי מיעט להבחין לעניין זה בין
27 תביעות למתן גמלה שמעולם לא ניתנה... לבין תביעות
28 להכללת רכיבים נוספים בחישוב הגמלה לכתחילה... ניצנים
29 להבחנה זו נראו בעניין פיורסט, ובית הדין הארצי הוסיף לפתח



בית הדין האזורי לעבודה תל אביב

ת"צ 61063-02-20

1 את דקויות ההתיישנות בתחום הפנסיה גם לאחר מכן... ויש
2 להניח כי יוסיף לעשות כן בעתיד. על רקע דברים אלה באתי
3 לכלל מסקנה כי סוגיה זו, בנסיבות בהן היא מתעוררת לפנינו,
4 ובשים לב לחלקו הראשון של פסק-דיני, אינה מצדיקה את
5 התערבותו של בית משפט זה ושינויה של הלכה הנהוגה בבתי
6 הדין לעבודה מזה שנים".
7
8 נוסף, כי כב' השופט עוזי פוגלמן הצטרף בהסכמה לחוות-דעתה של כב'
9 הנשיאה בדימוס, וכך גם חברת המותב השלישית, כב' השופטת עדנה ארבל,
10 שהוסיפה את הדברים הבאים לעניין ההתיישנות:

11 "אשר לתקופת ההתיישנות והמחלוקת שנתגלעה באשר לסעיף
12 6 לחוק ההתיישנות בתביעה שעניינה גמלת פנסיה, אכן נכון
13 וראוי יהיה לאמץ את פסק דינו של בית הדין הארצי לעבודה
14 שהיום שבו נולדה עילת התובענה הוא מועד הפרישה לפנסיה
15 באשר לנתונים האישיים כגון גיל, תקופת השירות, דרוג
16 ודרגה. אולם הוראות וזכויות שאינן קשורות לנתוני האישיים
17 של העובד, המעניקות לזכאי הפנסיה זכות תביעה מתחדשת,
18 אלה אינן מתיישנות כלל. מכאן שניתן בכל עת לתבוע סכום
19 גמלה שלא שולם בחודש מסוים עד לחלוף שבע שנים מהמועד
20 בו אמור היה להשתלם".

21
22 19. נוכח ההלכה הברורה שלעיל, ברי כי ניתן לתבוע הפרשי גמלה שבע שנים
23 לאחר, גם אם מועד הפרישה קדם לכך.

24 בקשר לכך ובמאמר מוסגר נציין, כי לא נעלמה מאיתנו טענת המשיבות, כי
25 בכל הנוגע לחישוב קצבה של גמלאי מבטחים שפרשו לפני שנת 2012, בה הותקנה
26 מערכת מיחשוב חדשה, היא תיאלץ לבצע חישוב ידני לכל גמלאי בנפרד, על מנת
27 לבדוק אם קצבתו הושפעה מן התקרה אם לאו, ואף מטעם זה היא סבורה שנכון
28 לקבוע התיישנות של מי שקצבתו חושב לפני יותר משבע שנים, בה פעלה מערכת
29 תפעול אחרת ומיושנת. עם זאת, לנוכח ההכרעה הברורה בפסק דין פ1008ט, הרי
30 שאף אם נכונה אין משמעות הדבר כי התביעות התיישנו, ולכל היותר עשויה להיות
31 לכך השלכה בהמשך החלטה זו – בכל הנוגע להתקיימות תנאים אחרים לפי החוק
32 לאישור התובענה כייצוגית ביחס לעמיתים אלה – ונדון בכך בהמשך החלטה זו.



בית הדין האזורי לעבודה תל אביב

ת"צ 61063-02-20

20. לעומת כל שאמרנו עד כה לעניין ההתיישנות, ובהתאם לדעת הרוב בעניין ויינגרט (שם) המבקשים לא יוכלו להיכנות מהוראת סעיף 8 לחוק ההתיישנות לצורך תביעה להפרשי גמלה מהמועד הקובע (2003) ועד שבע שנים לאחור ממועד הגשת בקשת האישור (23.2.13), שכן לא השתכנענו שיש מקום לאבחן את נסיבות המקרה שנדונו בעניין ויינגרט לבין המקרה שלפנינו, ולקבוע כי דווקא כאן עסקינן בהטעה מצד המשיבות או במקרה "סמוי מן העין" שהעמיתים המבוטחים לא יכלו לגלותו.
- המחלוקת אודות אופן פרשנות ההגדרה שבסעיף 46 לתקנון האחיד
21. נעבור עתה לדון בשאלה הפרשנית העומדת הן במוקד עילת התביעה האישית הנטענת על ידי שני המבקשים, והן במוקד עילת התביעה הקבוצתית, שהיא אופן פרשנות הגדרת המונח "תקרת שכר קובע בשיטת שלוש שנים", הקבועה בסעיף 46 לתקנון האחיד, לפיה:
- "שכר קובע בשיטת שלוש שנים אחרונות בחודש הבסיס בתוספת ריבית בשיעור של 0.165%, בשיטת ריבית דריבית, בגין התקופה שבין חודש הבסיס לבין חודש הביטוח האחרון של המבוטח בקרן, וכשהוא מעודכן לפי שיעור שינוי מדד החודש שקדם לחודש הזכאות הראשון לקצבה לעומת מדד החודש שקדם לחודש הבסיס. האמור לעיל לענין תוספת ריבית, לא יחול לגבי מבוטח שחודש הביטוח האחרון שלו בקרן קדם לחודש הבסיס" (ההדגשה לא במקור... הח"מ).
22. כפי שכבר ציינו, לטענת המבקשים, המשיבות מחסירות בחישוב התקרה חודש ריבית אחד וקובעת תקרה נמוכה ב- 0.165% מזו שקובע התקנון האחיד, מכיוון שיש לקחת בחישוב את כל התקופה שבין תחילת "חודש הבסיס" ועד לתום "חודש הביטוח האחרון". לעומת זאת, המשיבות טוענות שלא נפל פגם בחישוב, שכן לשיטתם לפי לשון התקנון האחיד ותכליתו, מספר הפעמים שיש לספור את העלאת הריבית הינו 1-1, כאשר 11 הוא מספר החודשים הכולל מחודש הבסיס ועד חודש הפרישה בפועל.
23. לאחר ששקלנו את טענות הצדדים לכאן ולכאן, הגענו לכלל מסקנה כי קיימת אפשרות סבירה, במידה המצדיקה אישור התובענה כייצוגית, כי בסופה של



בית הדין האזורי לעבודה תל אביב

ת"צ 61063-02-20

1 ההתדיינות נאמץ את גישתם הפרשנית של המבקשים, ונעדיפה על גישתם הפרשנית
2 של המשיבות. להלן נפרוש את הנימוקים למסקנה זו:

3 ראשית סעיף 8 לחוק הפרשנות, תשמ"א-1981, שכותרתו "עד..." קובע כי
4 משמעו של הביטוי "עד..." לענין זמן או לענין מובאה, הינו "עד ועד בכלל". יישום
5 פשוט של הוראת סעיף זה על המחלוקת הפרשנית שלפנינו מוביל למסקנה הקלה
6 והברורה כי הדין עם המבקשים (לשימוש בסעיף 8 לצורך המהלך הפרשני, ראו
7 למשל: בג"ץ 6949/21 טנטורי נ' מדינת ישראל (19.12.21), סעיף 15 לפסק דינו של
8 כב' השופט נעם סולברג); עת"מ 4752-12-18 פורניסון נ' עיריית ראשון לציון
9 (2.7.19, כב' השופטת איריס רבינוביץ ברון); לפניו לחוק הפרשנות בפסיקת בית-
10 דין הארצי, ראו למשל: ע"ע 4241-03-17 כהן נ' שלמה כהן משרד עורכי דין
11 (28.4.19, פסקאות 22 עד 25 לפסק דינו של כב' השופטת סיגל דוידוב-מוטולה);

12 שנית המשיבות, שהיו מודעות מן הסתם לכך שגישתן סותרת חזיתית את
13 הוראת סעיף 8 לחוק הפרשנות, בחרו לאורך כל ההתדיינות וגם בסיכומיהם
14 להתעלם, באופן האומר דרשני, מהוראת חוק זו, ובמקום זאת בחרו להביא כתימוכין
15 לשיטתן את הגדרת המונח "בין..." ל" במילון חדש אבן שושן (כרך ראשון, הוצאת
16 קרית-ספר בע"מ ירושלים, 1999 (תשנ"ז), עמ' 157)) שהינה "בין דבר אחד לבין
17 אחר, בין שני דברים". אף שצודקות המשיבות כי במסגרת המהלך הפרשני יש מקום
18 לעיתים לפנות להגדרות מילוניות או אנציקלופדיות (ראו למשל, מן העת האחרונה:
19 דנג"ץ 5120/18 נשים קוראות ללדת – למען חופשה בחירה בלידה נ' מדינת
20 ישראל (21.7.21), בסעיף 78 לחוות-דעתה של כב' השופטת דפנה ברק ארז ובסעיף
21 10 לחוות דעתו של כב' השופט נעם סולברג)), הרי שלדעתנו אין מקום לפניו שכזו
22 במקרה בו קיימת הוראת מפורשת בחוק הפרשנות, כמו במקרה שלפנינו;

23 שלישיית גישתם הפרשנית של המבקשים תואמת ועולה בקנה אחד עם
24 ההוראה שבסעיף 78ט לחוק הפיקוח, לפיה "תקרת העליה הריאלית בשכר הקובע
25 לקצבה החל בחודש אוקטובר 2003 לפי כל שיטת חישוב, תהיה שני אחוזים בשנה".
26 לעומת זאת, גישתן הפרשנית של המשיבות מובילה לתוצאה לפיה תקרת העליה
27 הריאלית בשכר הקובע לקצבה הינה פחותה משני אחוזים לשנה;



בית הדין האזורי לעבודה תל אביב

ת"צ 61063-02-20

1 רביעית גישתם של המבקשים תואמת ועולה בקנה אחד גם עם הוראות
2 נוספות המופיעות בתקנון, שמהן עולה בכירור כי משמעות המונח "בין לבין" הינה
3 כפשוטו, דהיינו ועד בכלל. כך לדוגמא, הגדרת "ממוצע השכר הממוצע בתקופה
4 שבין חודש אוקטובר 2002 לבין חודש ספטמבר 2003" המופיע בסעיף 46 (סעיף
5 הפרשנות) הינה "ממוצע חודשי של השכר הממוצע במשק בתקופה שתחילתה
6 בחודש אוקטובר 2002 וסיומה בחודש ספטמבר 2003 (וראו לעניין זה גם הוראת
7 סעיף 2 לחוק הפרשנות, לפיה ככל שמונח הוגדר בחיקוק, הרי שגם "כל צורה
8 דקדוקית הנגזרת מהמונח תתפרש לפי אותה משמעות, הכל אם אין הוראה אחרת
9 לעניין הנכון);

10 חמישית גישת המשיבות אינה עולה בקנה אחד עם הסיפא להגדרת "תקרת
11 שכר קובע בשיטת שלוש שנים האחרונות", הקובעת כי "תוספת הריבית" לא תחול
12 לגבי מבוטח "שחודש הביטוח האחרון שלו בקרן קדם לחודש הבסיס", ולמעשה
13 הדרך היחידה ליתן משמעות לסיפא הזו הינה אימוץ גישתם הפרשנית של
14 המבקשים;

15 שישיית בסעיף 67 לתגובת המשיבות הן טוענות "שיטת שלוש השנים
16 שנקבעה לחישוב השכר הקובע" לא נתנה ביטוי הולם לשינויים בשכרו המבוטח של
17 העובד לאורך שנות עבודתה ותמרצה מניפולציות שונות שנועדו להגדיל את בסיס
18 השכר המבוטח בשנות העבודה, על מנת להגדיל את גובה הגמלה שיקבל העובד עם
19 פרישתו לגמלאות, למרות שבמרבית תקופת הביטוח שילם דמי גמולים משכר
20 מבוטח יותר... אין ספק כי תופעה זו אף תרמה את תרומתה הלא חיובית, לשון
21 המעטה, לגירעונות הכבדים שנצברו בקרנות הפנסיה הוותיקות". מטיעון זה,
22 ודומים לו השזורים לאורך ולרוחב טיעוני המשיבות, עולה כי הן עצמן סבורות כי
23 השיטה שנקבעה בתקנון האחיד אינה הוגנת, ומיטיבה עם העמיתים יתר על המידה.
24 מבלי להיכנס לעובי הקורה בעניין זה (לפירוט אודות שיטת שלוש השנים תכליתה
25 ומשמעותה, ראו: בג"ץ 2944/10 קוריצי נ' בית הדין הארצי לעבודה
26 (13.10.15)), ואפילו נניח לטובת המשיבות שאכן כך, הרי אין בכך כדי להצדיק
27 סטייה מהאיזון שנקבע על ידי המחוקק בעת קביעת התקנון האחיד, ויצירת פרשנות
28 מאולצת לצורך הקטנת השכר הקובע לפיו מחושבות קצבאות העמיתים;



בית הדין האזורי לעבודה תל אביב

ת"צ 61063-02-20

1 שביעית תימוכין לעמדת המבקשים מצאנו גם בכך שעמדת הרגולטור –
2 רשות שוק ההון, ביטוח וחיסכון – תומכת באופן מובהק בעמדתם. כידוע
3 "לרגולטור נתונים הידע והמומחיות בתחום שעליו הוא אמון, ולכן עמדתו עשויה
4 לשפוך אור על המחלוקות שביסוד ההליך ולקדם ואף להעמיק את הדיון בהם"
5 (רע"א 4836/21 שליידר נ' חברת החשמל לישראל (20.2.22), סעיף 18 להחלטת
6 כב' השופטת ענת ברוך)). ובעניין זליגמן (דנ"א 4960/18 זליגמן נ' הפניקס חברה
7 לביטוח (4.7.21), בפסקה 62 לפסק דינו של כב' המשנה לנשיאה חנן מלצר):

8 " כפי שנקבע בעבר, על בית המשפט להטות אוזן לפרשנות
9 הרשות המינהלית ולהתחשב בה, שכן היא איננה בעלת דין
10 רגילה, אלא שנתונה לה מומחיות בתחום עליו היא אמונה,
11 נוכח היכרותה עם השוק הרלבנטי והניסיון המעשי שלה
12 באותו מגזר פעילות, עם זאת, התפקיד הפרשני הסופי נותר
13 בידי בית המשפט, ועליו לבחור מבין הפרשנויות המוצעות –
14 את זו הראויה ביותר לשיטתו, כך שאין הוא מחויב לאמץ את
15 עמדתה הפרשנית של הרשות המינהלית, אם מצא כי אין
16 לקבלה".

17
18 נוסף, כי אף שהמשיבות הגישו עמדה המתנגדת לעמדת הרגולטור, הרי
19 שבסעיף 51 לסיכומיהן הן מודות באופן שאינו משתמע לשתי פנים כי על המנהל
20 המיוחד המנהל אותן מוטלת חובה חוקית מכוח חוק הפיקוח לפעול בהתאם
21 להנחיות הממונה על שוק ההון. במצב דברים זה, המדובר במקרה עוד יותר מובהק
22 שבו יש ליתן משקל לעמדתו, ודאי כאשר מדובר בעמדה פרשנית לטובת ציבור
23 העמיתים, כמו במקרה שלפנינו. למעשה, אף התעורר בליבנו הספק האם מבחינה
24 חוקית רשאיות המשיבות להמשיך ולהחזיק בפרשנותן המצמצמת את זכויות
25 העמיתים, ואין הם מחויבות לפעול על פי העמדה המרחיבה יותר הנקוטה על ידי
26 מי שמשמש כרגולטור עליהן;

27 שמניית, באופן מיוחד, מצאנו את הניתוח המשפטי הבא, כפי שהובא
28 בעמדת המאסדר, כמשכנע במיוחד, ואנו מאמצים אותו כנכון לדעתנו:

29 "אמנם, תכליתה הבסיסית של הגדרת 'תקרת המשכורת
30 הקובעת בשיטת שלוש שים האחרונות', היא למנוע עליות
31 חדשות במשכורת הקובעת, שישפיעו על האיזון האקטוארי
32 של הקרן. בהתאם נקבעה תקרת משכורת קובעת, לפיה תקרת



בית הדין האזורי לעבודה תל אביב

ת"צ 61063-02-20

1 העליה הריאלית במשכורת הקובעת תהיה בתוספת ריבית
2 דריבית בשיעור 0.165% בחודש.
3
4 לפיכך, מטרת ההגדרה לא היתה למנוע כל העלאה במשכורת
5 הקובעת מחודש הבסיס ועד מועד הפרישה, אלא רק למתנה.
6 מטרת ההגדרה בתקנון האחיד היתה לבצע איזון בין התכליות
7 השונות ולשמור על עדכון תקרת המשכורת הקובעת עד
8 למועד תחילת תשלום הקצבה, וזאת בהתאם לתכליות
9 העומדות בבסיס הקצבה כמפורט לעיל. בהתאם, נקבע בתקנון
10 האחיד כי המשכורת הקובעת של העמית בשיטת שלוש השנים
11 האחרונות לא תעלה על שכרו הקבוע בחודש הבסיס (אוקטובר
12 2003) כשהוא צמוד למדד, בתוספת ריבית 0.165% לחודש
13 בגין התקופה שבין חודש הבסיס לבין חודש הביטוח האחרון.
14
15 לשם כך ולצורך שמירה על התכליות האמורות, יש להוסיף
16 ריבית ריאלית בגין כל החודשים עד למועד תחילת תשלום
17 הקצבה, כולל חודש הביטוח האחרון. בהקשר זה נזכיר כי גם
18 בחודש הביטוח האחרון משולמים בגין העמית דמי גמולים
19 לקרן הפנסיה והוא מבוטח בביטוחי הנכות והשאירים בהתאם
20 לזכאותו ומסלול ביטוחו בקרן.
21
22 פרשנות זו אף עולה בקנה אחד עם הוראות סעיף 78ט(ב)(3)
23 לחוק הפיקוח ועם תכליתו, לפיה תקרת העליה הריאלית בשכר
24 הקובע תהיה 2% בשנה, לפי כל שיטת חישוב. בהקשר זה
25 יובהר כי כאמור לעיל, בהגדרות השונות לעניין תקרת השכר
26 בשיטות השונות הוגדרו תקופות שונות בגינן תתווסף ריבית
27 דריבית לצורך חישוב תקרת השכר הקובע. השוני בהגדרות
28 נבע מהצורך למנוע מצב בו עמית שאינו מבוטח בשל הפסקת
29 הפקדותיו והקפאת זכויות בקרן יהיה זכאי להמשך העלאת
30 תקרת שכרו הקובע. לצד זאת, אין בשימוש בהגדרות השונות
31 של התקופות כדי לגרוע מכך שבהתאם להוראות סעיף
32 78ט(ב)(3) לחוק, הריבית שיש להוסיף לשכר הקובע לצורך
33 חישוב התקרה היא זהה בכל השיטות, ובהתאם גם התקופה
34 בגינה יש להוסיף ריבית צריכה להיות זהה בכל השיטות.
35 בהתאם, על אף השימוש במונחים שונים בהגדרות השונות,
36 יש לכלול בכל השיטות תוספת ריבית דריבית בגין התקופה
37 שבין חודש הבסיס ועד לחודש הביטוח האחרון (או החודש
38 שלפני מועד תחילת תשלום הקצבה במבוטחים פעילים), ללא
39 הפחתת חודש זה וללא הוספת חודש הזכאות הראשון לקצבה
40 למבוטחים פעילים בשיטת היחסים. יובהר כי מדובר בפרשנות
41 הדורשת בחינה דקדקנית של כלל הוראות הדין בנושא, אך כל
42 פרשנות אחרת עשויה לסתור את הוראות סעיף 78ט(ב)(3)
43 ולהביא לפגיעה בשוויון בין העמיתים";
44



בית הדין האזורי לעבודה תל אביב

ת"צ 61063-02-20

1 ולבסוף עיינו ולמדנו את תשובת המשיבות לעמדת הרגולטור, ולא מצאנו
2 אותה כמשכנעת. נציין בקשר לכך, כי איננו מקבלים את עמדת המשיבות כי עמדת
3 הרגולטור "אינה נותנת את הדעת להשלכות של קבלת בקשת האישור והצורך
4 בתיקון הוראות התקנון". טענת המשיבות בדבר "הצורך בתיקון הוראות התקנון"
5 אינה מקובלת עלינו, באשר עסקינן במהלך לפרשנותן של הוראות התקנון הקיימות,
6 ואין בפנינו טענה כי לצורך קבלת עמדת המבקשים יש לשנות איזו מהוראותיו. אשר
7 להשלכות של קבלת בקשת האישור, הרי שאלה יידונו במסגרת התובענה הייצוגית
8 עצמה, לאחר אישורה, וממילא אין צורך להידרש להן לעת הזו. אשר למחלוקת
9 שהתגלעה בין הצדדים לעניין אופן החישוב לקבוצות נוספות (ראו עמדות
10 המבקשים מיום 17.2.22 ועמדת המשיבות מיום 4.3.11), הרי שמקובלת עלינו
11 עמדת המבקשים כי הכרעה במחלוקת זו אינה נדרשת לצורך ההכרעה בתיק זה, שכן
12 אין לה כל השלכה מעשית לענייננו (ראו באופן ספציפי טיעוני המבקשים בעניין
13 זה, בסעיף 2 לעמדתם מיום 17.2.22).

14
15 24. לאור כל שאמרנו עד כה, נחה דעתנו כי אכן הבקשה לאישור מעוררת שאלה
16 משפטית מהותית המשותפת לכלל חברי הקבוצה, וכן כי קיימת אפשרות סבירה
17 שבתום הדיון בתובענה הייצוגית עצמה תתקבל עמדת המבקשים באשר לשאלה זו.
18 משכך, נחה דעתנו כי קיימת אפשרות סבירה כי המשיבות מפרות – הן ביחס
19 למבקשים באופן אישי והן ביחס לכלל חברי הקבוצה שהם מבקשים לייצג – את
20 הוראות התקנון האחיד המהוות על פי הפסיקה חוזה עימם (ע"א 1795/93 קרן
21 גמלאות של חברי אגד נ' יעקב (31.12.97)), באופן המקים להם לכאורה זכות
22 לקבלת תרופות, ובכך ממלאה בקשת האישור שבפנינו את התנאי הראשון לאישור
23 תובענה ייצוגית (סעיף 8(א)(1) לחוק תובענות ייצוגיות).

24 האם תובענה ייצוגית הינה הדרך היעילה וההוגנת להכרעה במחלוקת?

25 25. נעבור לדון עתה בהתקיימות התנאי השני לאישור תובענה כייצוגית, שהינו
26 כי "תובענה ייצוגית היא הדרך היעילה וההוגנת להכרעה במחלוקת בנסיבות העניין"
27 (סעיף 8(א)(2) לחוק תובענות ייצוגיות).



בית הדין האזורי לעבודה תל אביב

ת"צ 61063-02-20

1 26. לטענת המבקשים, בקשת האישור עומדת בתנאי זה, שכן לשיטתם ניתן
2 להגיע לחישוב הפיצוי הכולל והפרטני בצורה פשוטה לכל חברי קבוצה גם
3 באמצעות גילוי מספר פרטים מצומצם, הכולל את תקרת השכר הקבוע בשיטת שלוש
4 השנים כפי שחושבה לכל עמית (השיעור הסופי), את יחס החודשים שלפני ואחרי
5 המועד הקובע, את שיעור הזכאות לקצבה (עד 70%), את מועד תחילת הזכאות
6 לקצבה וסיומה, מספר חודשי מענק שנים עודפות אם היה, ואת שיעור ההיוון אם
7 נעשה. המבקשים שמים בהקשר זה את הדגש על כך שלא נדרש במקרה שלפנינו
8 חישוב מחדש של השכר על פי נתונים פרטניים מהמעסיק, באופן שהיה מקשה על
9 חישוב הזכויות המגיעות לכל עמית (ראו והשוו: ע"ע 314/08 פופיק נ' מבטחים
10 מוסד לביטוח סוציאלי (4.1.11)).

11 המשיבים מדגישים, מנגד, כי בדיקת זהותם של העמיתים הזכאים וחישוב
12 הפיצוי המגיע לכל אחד מהם הוא מסובך בהרבה, ובקשר לכך הם מדגישים בעיקר
13 את העובדה שרק החל מפברואר 2012 מבטחים מפעילה מערכת מחשוב הכוללת
14 את כל הנתונים הנדרשים לצורך החישוב, כאשר ביחס לעמיתים שפרשו במועד
15 מוקדם יותר, הרי שככל שיידרשו לכך, יהיה עליהם לדלות באופן ידני את הנתונים
16 ממסמכים סרוקים, באופן שיגרום לתהליך כולו להיות מורכב, מסובך ויקר.
17 המשיבים מוסיפים כי מערכת המחשוב החלה לפעול, ביחס למשיבות הנוספות
18 שאינן מבטחים, במועדים מאוחרים יותר.

19 27. לאחר ששקלנו את טענות הצדדים לכאן ולכאן, הגענו לכלל מסקנה כי רק
20 ביחס לגמלאי המשיבות שפרשו לגמלאות לאחר שהחלה לעשות שימוש במערכת
21 ההפעלה הממוחשבת החדשה "מפנה" – דהיינו החל מפברואר 2012 – יש מקום
22 למסקנה "תובענה ייצוגית היא הדרך היעילה וההוגנת להכרעה במחלוקת בנסיבות
23 העניין", ואילו בכל הנוגע לגמלאים שפרשו קודם לכן, לא יהא זה יעיל והוגן לכלול
24 אותם בתובענה הייצוגית, ונמק:

25 ראשית נקודת המוצא לעצם התאמתו של מוסד התובענות הייצוגיות בכל
26 הנוגע לתביעות תקנוניות כנגד קופות גמל הינה הוראת פריט 2 לתוספת השניה לחוק
27 תובענות ייצוגיות, הקובעת מפורשות כי:



בית הדין האזורי לעבודה תל אביב

ת"צ 61063-02-20

- 1 "תביעה נגד מבטח, סוכן ביטוח או חברה מנהלת, בקשר
2 לענין, לרבות חוזר ביטוח או תקנון קופת גמל, שבינם לבין
3 לקוח, לרבות מבוטח או עמית, בין אם התקשרו בעסק ובין אם
4 לאו".
5
6 הנה כי כן, המחוקק הביעה דעתו, באופן שאינו משתמע לשתי פנים, כי
7 תביעות על פי תקנון כנגד קופות גמל מתאימות לבירור בדרך של תובענות ייצוגיות;
8 שנית האם קיים חריג לכלל שלעיל, ולפיו אין מקום לשימוש בכלי התובענות
9 הייצוגיות כנגד קרנות הפנסיה הוותיקות דווקא? המשיבות טענו כי בפסק הדין
10 בעניין ברימה (ע"ע 14-07-8010 ברימה נ' מבטחים (28.4.15)), עתירה לבג"צ
11 נדחתה (בג"ץ 2179/16 ברימה נ' בית הדין הארצי (8.2.17)) נפסק בדיוק כך,
12 דהיינו נפסקה הלכה לפיה תובענה ייצוגית אינה הדרך היעילה וההוגנת להכרעה
13 בתובענות עמיתים כנגד קרנות הפנסיה הוותיקות. איננו תמימי דעים עימה. מעיון
14 בפסק דין ברימה עולה שהנימוק המרכזי לקביעה כי תובענה ייצוגית אינה הדרך
15 ההוגנת והמתאימה באותה פרשה היתה העובדה שהמבקשת שם ביקשה לבטל
16 הוראה מפלה (כך לטענתה) שנקבעה בתקנון מבטחים, וכי "הכלל הנקוט הוא
17 שתוקף בטלות ההוראה המפלה היא מיום הכרזתה ואילך ועל כל פנים אין בית הדין
18 מחליף על פי שיקול דעתו את ההוראה המבוטלת בהסדר חליפי ומועד תחילתה...".
19 בפרשה מאוחרת יותר לפסק דין ברימה, שגם בה התבקש סעד של תיקון הוראה
20 שבתקנון (ע"ע 19-09-30923 קריצ'מן נ' מבטחים (8.7.20)) הבהיר בית-הדין
21 הארצי, בפסקה 6 לאותו פסק דין ותוך ציטוט מפסק דין ברימה, כי "כבר נקבע כי
22 סעד של תיקון תקנון קרן פנסיה אינו סעד המתאים להתברר בדרך של תובענה
23 ייצוגית". הנה כי כן, ההלכה הברורה, כפי שנקבעה בפסק דין ברימה ואושררה
24 בפסק דין קריצ'מן, הינה כי סעד של תיקון תקנון אינו מתאים להתברר בדרך של
25 תובענה ייצוגית. ברם, במקרה שלפנינו, אין בפנינו טענה כי יש לבטל או לתקן
26 הוראה זו או אחרת בתקנון, אלא טענה לפיה על פי הוראות התקנון הקיים זכאים
27 המבקשים (ושאר חברי הקבוצה שהם מבקשים לייצג) להפרשי גמלה;
28 שלישיית טוענת המשיבות (סעיף 8 לסיכומיהן) כי "בירור התביעה על דרך
29 התביעה הייצוגית אינו נחוץ... שכן עיקרה של המחלוקת הוא משפטי, בדבר
30 פרשנותו הנכונה של סעיף 46 בפרק ט לתקנות האחיד". על פני הדברים, דווקא



בית הדין האזורי לעבודה תל אביב

ת"צ 61063-02-20

1 משום שעיקרה של המחלוקת הוא משפטי, ומדובר בשאלה משפטית המשותפת
2 לכלל חברי הקבוצה, יש מקום לבירורה בדרך של תובענה ייצוגית. הטענה לפיה
3 "הכרעה בתביעתם האישית של המבקשים (בפסק דין חלוט) תיושם ממילא באופן
4 שוויוני על כלל העמיתים המבוטחים" (סעיף 9 לסיכומים), אף היא אינה ברורה.
5 זאת, שכן השאלה מהו בדיוק הסעד המגיע לכל אחד מהעמיתים הינה שאלה
6 מורכבת, שיש לה פנים לכאן ולכאן. לצורך מתן תשובה לשאלה זו, יש לדון בטענת
7 המשיבות (סעיף 123 לסיכומיהן, וכן סעיף 17 לתגובתן לעמדת רשות שוק ההון)
8 כי קיימות הצדקות כאלה ואחרות להגביל את הסעדים שיינתנו לחברי הקבוצה הן
9 מבחינת התחולה בזמן והן לעניין עצם הסעדים שיינתנו לעמיתים. בכל זאת הנכון
10 לדון להכריע באופן שוויוני ביחס לכל חברי הקבוצה במסגרת התובענה הייצוגית,
11 ולא להותירה "פתוחה" להחלטת המשיבות אם וכאשר תידחה עמדתן הפרשנית;

12 רביעית, מתשובת המשיבות לבקשת האישור עולה שלכאורה, בכל הנוגע
13 לתקופה שלאחר פברואר 2012, ניתן לאתר את חברי הקבוצה מתוך כלל העמיתים
14 הפורשים בקלות יחסית, ובהתאם לחשב את הסעד המגיע לכל אחד מהם. כך, בסעיף
15 98.3 לתשובה ובסעיף 89 לסיכומים צוין כי מתוך 50,000 עמיתים שפרשו
16 ממבטחים בתקופה שמפברואר 2012 (תחילת הפעלת המערכת הממוחשבת) ועד
17 אוגוסט 2020 (בסמוך לפני הגשת תשובת המשיבות) מספר אלה ששכרם הושפע
18 מהתקרה הקבועה בתקנון האחיד היה קטן מ-12,000. המשיבות חזרו וציינו (ראו
19 במיוחד בסעיף 94.7 לבקשת האישור) כי איתור הגמלאים ששכרם הקובע הושפע
20 מהתקרה מתוך אלה שפרשו לגמלאות מאוקטובר 2003 ועד ינואר 2012 יהיה
21 מסובך, יחייב בדיקה פרטנית, ובפועל מדובר במלאכה עצומה עד כדי בלתי
22 אפשרית, ודאי בהינתן מגבלות משאבי האנוש והתקציב המצומצמים העומדים
23 לרשות המשיבות. עם זאת, מהאמור השתכנענו שזה לא המצב הדברים ביחד למי
24 שפרשו ממבטחים מפברואר 2012 ואילך, עת החל השימוש במערכת מפנה;

25 חמישית אשר לעמיתי המשיבות הנוספות – לא נעלם מאיתנו כי בסעיפים
26 90.7 ו-90.8 לסיכומי המשיבות נטען כי השימוש במערכת המחשוב מפנה, שהחל
27 כאמור ביחס לעמיתי מבטחים בפברואר 2012, החל במועדים מאוחרים יותר
28 כשמדובר בקרנות האחרות. כך נטען כי השימוש במערכת במשיבות 2 ו-3 החל ב-



בית הדין האזורי לעבודה תל אביב

ת"צ 61063-02-20

1 במשיבה 4 ב- 2018 ובמשיבה 5 ב- 2020. עם זאת, המדובר במידע עובדתי
2 שנמסר לראשונה בסיכומי המשיבות, דהיינו מדובר במידע שלא נתמך בתצהיר ולא
3 ניתנה למבקשים האפשרות להעמידו במבחן החקירה הנגדית. כמו כן, המדובר
4 במידע חלקי (לא נמסר באיזה חודש בדיוק בכל אחת מאותן שנים החל השימוש
5 במערכת), שלא נתמך במסמכים כלשהם, וביחס לעמיתי המשיבה 6 (הרסה) לא
6 נמסר כלל מתי החל השימוש במערכת. בנסיבות אלה, ובשים לב בין היתר לכך
7 ש"הכל יחסי, גם רף ההוכחה שבו צריך לעמוד מבקש בבקשה לאישור. זה אינו
8 מוחלט, אלא נקבע בהתאם למכלול הראיות שהגישו הצדדים לבקשה ובשים לב
9 לפערי המידע ביניהם" (ע"ע 33793-12-16 אביגל נ' באג מולטיסיסטס 6.12.20,
10 כב' המשנה לנשיאה אילן איטח), סבורים אנו שהנכון הוא לאשר את התובענה
11 כייצוגית גם ביחס למשיבות הנוספות לתקופה שמפברואר 2012 (מועד תחילת
12 השימוש במערכת במבטחים). עם זאת, נבחר כבר עתה, כי ככל שבהמשך
13 ההתדיינות יוכיחו המשיבות שאינן מבטחים כי השימוש במערכת מפנה ביחס
14 לעמיתיהן אכן החל במועד המאוחר לפברואר 2012, ומטעם זה איתור העמיתים
15 ששכרם הושפע מהתקנון האחיד הינו סבוך ומחייב ביצוע תחשיבים ידניים אחד
16 אחד, בהחלט ייתכן כי בסופה של ההתדיינות ייקבע כי מועד הפרישה הקובע לצורך
17 הכללה בקבוצה המיוצגת בתובענה המיוצגת ישונה ויותאם למועד שבו החלה
18 השימוש במערכת הממוחשבת מפנה בקרב כל אחת מהמשיבות.

19 תנאי הייצוג הולם (סעיפים 9(א)(3) ו-4 לחוק)

20 28. לאחר בחינת טענות הצדדים, נחה דעתנו כי עניינם של חברי הקבוצה ייוצג
21 וינוהל הן על ידי המבקשים והן על ידי באי כוחם ובדרך הולמת ובתום לב. נעיר
22 בקשר לכך, כי עיינו בטענות המשיבות בקשר לכך (סעיפים 117 ואילך) ולא מצאנו
23 בהם דבר ששכנע אותנו אחרת. כך ובין היתר, המשיבות טענו כי עצם פנייתם של
24 המבקשים להליך של בקשה לאישור ייצוגית, כצעד ראשוני, מעידה על חוסר תום
25 ליבם, אך לאור כל מה שאמרנו עד כה לעניין התקיימות התנאים לאישור תובענה
26 כייצוגית, ברור כי דעתנו אחרת. אשר לבא כוח המבקשים, הרי שהמשיבות כלל לא
27 טענו כי אין מתקיים בעניינו התנאי הנדרש לצורך ייצוג.

28



בית הדין האזורי לעבודה תל אביב

ת"צ 61063-02-20

- 1 סיכום והוראות להמשך ההתדיינות
- 2 29. לאור כל המפורט לעיל, ניהול התובענה כייצוגית מאושר בזאת, בהתאם
- 3 למפורט להלן:
- 4 א. חברי הקבוצה: אותם אלה מקרב עמיתי המשיבות, שפרשו לגמלאות
- 5 החל מיום 1.2.12, ושהשכר הקובע שנקבע להם לצורך חישוב גמלתם
- 6 הושפע מ"תקרת שכר קובע בשיטת שלוש שנים" בסעיף 46 לתקנון
- 7 האחיד.
- 8 ב. התובעים המייצגים: מיכאל איון וולף ויהודה חיים.
- 9 ג. באי כוח המייצגים: עו"ד נדב חיים.
- 10 ד. עילות התביעה בגינן מאושרת התובענה כייצוגית: כמפורט בהחלטה
- 11 זו.
- 12 ה. השאלות המשותפות: כמפורט בהחלטה זו.
- 13 הסעדים הנתבעים: קבלת הפרשי גמלה בגין פרשנות לא נכונה של
- 14 "תקרת שכר קובע בשיטת שלוש שנים" בסעיף 46 לתקנון האחיד,
- 15 באופן שהוביל להפחתת חודש ריבית אחד, הוא החודש האחרון, כך
- 16 שנקבעה לעמיתים תקרה הנמוכה ב- 0.165% מזו שהיה עליהן לקבוע.
- 17 30. ב"כ המבקשים ידאג לפרסום הודעה על אישור התובענה הייצוגית, כאמור
- 18 בסעיף 25 לחוק תובענות ייצוגיות. הודעה זו תכלול את הפרטים הנדרשים לפי
- 19 סעיף 14(א) לחוק.
- 20 טיוטת ההודעה תוגש לאישור בית-הדין, כנדרש על פי סעיף 25(ד) לחוק,
- 21 וזאת עד ליום 20.7.22.



בית הדין האזורי לעבודה תל אביב

ת"צ 61063-02-20

- 1 ההודעה תפורסם בשלושה עיתונים יומיים, שאחד מהם בשפה הערבית.
2 המשיבה תישאו בהוצאות הפרסום.
- 3 עותק של ההודעה, לאחר פרסומה, יישלח על ידי בא כוח המבקשים למנהל
4 בתי המשפט לשם רישומה בפנקס (סעיף 25(ז) לחוק).
- 5 המשיבה תשלם לב"כ מבקשים שכר טרחה בבקשה זו בסך של 100,000 ₪
6 סכום זה יובא בחשבון במסגרת פסיקת שכר הטרחה בפסק הדין הסופי.
- 7 31. תזכורת במעמד הצדדים תתקיים ביום 28.11.22 בשעה 13:30, וזאת לצורך
8 בחינת היתכנות להסדר פשרה, וככל שלא קיימת היתכנות שכזו, מתן הוראות
9 להמשך ההתדיינות.
- 10 ניתנה היום, כ"ז סיוון תשפ"ב, (26 יוני 2022), בהעדר הצדדים.

11

גב' שרה אבן,
נציגת ציבור מעסיקים

דורי ספיבק, שופט
סגן הנשיאה

גב' שושנה סוזן סמק,
נציגת ציבור עובדים

12